

Poszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austriackiego.**Część CXXXIV.**

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 13. Października 1850.

w wydaniu niemieckim dwujęzycznym: 4. Listopada 1850.

380.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 4 Października 1850, którem się obwieszcza Najwyższą uchwałą z dnia 29. Września 1850. zatwierdzony prowizoryczny przepis o akademiach prawniczych we Węgrzech.

Najjaśniejszy Pan, J. C. Mōść, raczył, na wniosek ministra wyznań i oświecenia, Najwyższą uchwałą z dnia 29. Września 1850, zatwierdzić następujący prowizoryczny przepis o akademiach prawniczych we Węgrzech:

Prowizoryczny przepis o akademiach prawniczych w Węgrzech.**§. 1.**

Z powodu powiększonej potrzeby zdatnych, z postępami umiejętności i ustawodawstwem obeznanym urzędników państwa i adwokatów, przystępuje się do reorganizacji król. akademii prawniczych w Preszburgu, Koszycach i Wielkim-Waradynie.

Prawnicza akademie m. Raab, aż do dalszego rozporządzenia zamkniętą zostaje.

§. 2.

Akademie przez rząd państwa nowo-uorganizowane, nazywać się będą na przyszłość: „c. k. akademie prawnicze“ i otrzymają, o ile ich właściwe i założone fundusze do opędzenia ich wydatków nie dostarczą, dotacye ze skarbu państwa.

§. 3.

Kto w celu wstąpienia do służby rządowej, do adwokatury, albo do notaryatu, albo w celu nabycia stopnia doktora praw, ukończyć zamierza prawniczo-polityczne studia, może na akademiach prawniczych z reguły dwa tylko lata z tym skutkiem przepędzić, iż mu te lata do czasu studyów, wymaganego przez ustawę dla celów wyższych, wrachowane będą. Wedle tego więc, czy ustawy czas właśnie namieniony, ustanawiają na 3 czy na 4 lata, kandydat będzie musiał rozpoczęte swe na tych instytucjach studia, jednorocznem, albo dwuletnim uczęszczaniem do austriackiej jakiej wszechnicy, uzupełnić.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXXIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 13. October 1850
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 4. November 1850.

380.

*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts
vom 4. October 1850,*

wodurch die mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 genehmigte
provisorische Vorschrift über die Rechtsakademien in Ungarn kundgemacht wird.

Seine Majestät haben über Antrag des Ministers des Cultus und Unterrichts mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 folgende provisorische Vorschrift über die Rechtsakademien in Ungarn zu genehmigen geruht:

Provisorische Vorschrift über die Rechtsakademien in Ungarn.

§. 1.

Bei dem gesteigerten Bedarfe tüchtiger, mit den Fortschritten der Wissenschaft und der positiven Gesetzgebung vertrauter Staatsbeamten und Advocaten werden zunächst die k. Rechtsakademien zu Pressburg, Kaschau und Grosswardein einer Reorganisation unterzogen

Die Rechtsakademie zu Raab bleibt bis auf weitere Verfügung geschlossen.

§. 2.

Die durch die Staatsverwaltung neu organisirten Akademien führen in Zukunft die Benennung „k. k. Rechtsakademien“ und erhalten, soweit ihre eigenthümlichen und gestifteten Fonds zur Bestreitung ihrer Auslagen nicht hinreichen, Dotationen aus dem Staatsschatze.

§. 3.

Wer zum Zwecke des Eintrittes in den Staatsdienst, in die Advocatur oder aus Notarial, oder zur Erwerbung des juridischen Doctorgrades die rechts- und staatswissenschaftlichen Studien zu absolviren beabsichtigt, kann an den Rechtsakademien in der Regel nur zwei Jahre mit der Wirkung zubringen, dass ihm dieselben in die für obige Zwecke vom Gesetze geforderte Studienzeit eingerechnet werden. Je nachdem die Gesetze diese letzterwähnte Zeit auf drei oder vier Jahre festsetzen, wird der Candidat sohin seine an diesen Instituten vorgenommenen Studien durch den Ein- oder zweijährigen Besuch einer österreichischen Universität vervollständigen müssen.

§. 4.

Tylko ci, którzy w roku szkolnym 18⁴⁹/₅₀ drugi już rok swych prw. polit. studyów na jakiej z tych akademii zupełnie ukończyli, i na to dostateczne zaświadczenia egzaminowe, albo frekwencyjne, otrzymali, mogą także jeszcze i w roku szkolnym 18⁵⁰/₅₁ na takowych studia swe z tym skutkiem dalej odbywać, że im wszystkie trzy przepędzone w nich lata do czasu studyów, przez ustawę wymaganego, wrachowane będą, i że ci nie będą zobowiązani uczęszczać do uniwersytetu, dopóki we Węgrzech trzechletni czas studyów ogólnie dostatecznym będzie, by kto do teoretycznego egzaminu rządowego miał być przypuszczonym. Przytem jednak wprzód jeszcze wymaga się, aby uczeń w roku szkolnym 18⁵⁰/₅₁ na kolegia, których albo wcale jeszcze nie słuchoał, albo też nie w równej obszerności, w jednym półroczu przynajmniej dziennie po dwie, w drugim dziennie po trzy godziny uczęszczał, i przepisany egzaminom się poddał.

§. 5.

W obrębach. w §§. 3—4. oznaczonych, mają lata szkolne, na tych akademiach wedle przepisu przepędzone, co do wstąpienia do publicznej służby, do adwokatury, albo do notaryatu, tudzież co do nabycia stopnia doktorskiego, w całym państwie ten sam skutek, jak gdyby na jakiej austryackiej wszechnicy były przepędzone.

§. 6.

Biskupskie i ewangelickie zakłady naukowe, na których naucza się umiejętności prawniczych i politycznych, pozostają, co do dalszego ich istnienia, jako prywatne zakłady naukowe w obrębach powszechnych ustaw, a mianowicie prowizorycznej ustawy z dnia 25. Czerwca 1850 *) o prywatnej nauce nienaruszonemi w swej autonomii, i także lata, na takowych prawniczym i politycznym studyom. aż włącznie do r. 18⁴⁹/₅₀ poświęcone, będą kandydatom publicznej służby, albo jurydycznego doktoratu, wedle §. 52. prow. ustawy z dnia 29. Lipca 1850 **) o teoretycznym egzaminie rządowym, do ich czasu naukowego, wykazać się mającego, wrachowane:

Od roku szkolnego 18⁵⁰/₅₁ zaś dalsza działalność tego wrachowania, i rządowa ważność ich zaświadczeń na odbyte w takowych prw. i polit. studia, specjalnym rozprawom, zastrzega się, których rezultat od czasu do czasu obwieszczonym będzie.

Takowa, od następujących warunków będzie zawisła:

1. że kandydaci, przed wstąpieniem do praw. i polit. studyów, poddali się egzaminowi dojrzałości, do wstąpienia do uniwersytetu, albo c. k. akademii prawniczej, przepisaniem.

2. że takowi na odczyty w tychże zakładach naukowych jako publiczni uczniowie uczęszczałi, i egzaminom z dobrym skutkiem się poddali;

3. żeby studia w tych zakładach, w rzeczy głównej, wedle norm niniejszem dla c. k. akademii przepisanych, urządzone, i z reguły wszystkie w §. 16. przepisane przedmioty naukowe, w objętości tamże przepisanej, przynajmniej przez czterech ustanowionych nauczycieli wykładane były, nakoniec

*) W Części CI. Nr. 309. dziennika praw państwa.

**) W Części CX. Nr. 327. dziennika praw państwa.

§. 4.

Nur diejenigen, welche im Studienjahre 1849-50 schon den zweiten Jahrgang ihrer rechts- und staatswissenschaftlichen Studien an einer dieser Akademien vollständig absolvirt, und darüber genügende Prüfungs- oder Frequentations-Zeugnisse erhalten haben, können sodin auch noch in dem Studienjahre 1850-51 an denselben ihre Studien mit der Wirkung fortsetzen, dass ihnen alle drei an ihnen zugebrachte Jahre in die vom Gesetze geforderte Studienzeit eingerechnet, und sie zu einem Universitätsbesuche nicht verpflichtet werden, so lange in Ungarn eine dreijährige Studienzeit überhaupt genügen wird, um zur theoretischen Staatsprüfung zugelassen zu werden. Es wird jedoch hiebei vorausgesetzt, dass der Studirende in dem Jahrgange 1850-51 Collegien, die er noch gar nicht oder doch nicht in gleicher Ausdehnung schon gehört, in einem Semester wenigstens durch täglich zwei, in dem anderen durch täglich drei Stunden besuche und sich den vorgeschriebenen Prüfungen unterziehe.

§. 5.

Innerhalb der in den §§. 3-4 angezeigten Grenzen haben die an diesen Akademien vorschriftmässig zugebrachten Studienjahre bezüglich des Eintrittes in den öffentlichen Dienst, in die Advocatie oder das Notariat, und bezüglich der Erwerbung des Doctorgrades für den Umfang der ganzen Monarchie dieselbe Wirksamkeit, als wären sie an einer österreichischen Universität zugebracht worden

§. 6.

Die bischöflichen und evangelischen Lehranstalten, an welchen Rechts- und Staatswissenschaften gelehrt werden, bleiben in ihrem Fortbestande als Privatlehranstalten innerhalb der allgemeinen Gesetze, und insbesondere des provisorischen Gesetzes vom 27. Juni 1850 *) über den Privatunterricht in ihrer Autonomie unberührt, und es werden auch die an ihnen den rechts- und staatswissenschaftlichen Studien bis inclusive 1849-50 gewidmeten Jahre nach §. 52 des provisorischen Gesetzes vom 30. Juli 1850 **) über die theoretische Staatsprüfung den Candidaten des öffentlichen Dienstes oder des juridischen Doctorates in ihre auszuweisende Studienzeit eingerechnet.

Vom Studienjahre 1850-51 aber wird die fernere Wirksamkeit dieser Einrechnung und die Staatsgültigkeit ihrer Zeugnisse über die an denselben zurückgelegten rechts- und staatswissenschaftlichen Studien, speciellen Verhandlungen vorbehalten, deren Resultat von Fall zu Fall kundgemacht werden wird.

Sie wird an folgende Bedingungen geknüpft seyn:

1. Dass die Candidaten vor dem Eintritte in die rechts- und staatswissenschaftlichen Studien sich der für den Eintritt an eine Universität oder k. k. Rechtsakademie vorgeschriebenen Maturitätsprüfung unterzogen haben;

2. dass dieselben die Vorlesungen an diesen Lehranstalten als öffentlich Studirende besucht und sich den Prüfungen mit gutem Erfolge unterzogen haben;

3. dass die Studien an diesen Anstalten im Wesentlichen nach den hier für die k. k. Akademien vorgezeichneten Normen eingerichtet, und in der Regel alle im §. 16 vorgezeichneten Lehrgegenstände in der dort vorgezeichneten Ausdehnung durch wenigstens vier angestellte Lehrer vorgelesen werden; endlich

*) Im CI. Stücke, Nr. 309, des Reichsgesetzblattes.

**) Im CX. Stücke, Nr. 327, des Reichsgesetzblattes.

4. żeby profesorowie na takowych zakładach uczący, sposobem, naukowe ich uzdolnienie dostatecznie gwarantującym, mianowanymi, i z przełożonymi zakładu, potwierdzeniu rządowemu poddanyymi byli.

Zadłady przeto naukowe, warunki te wypełniające, będą za „publiczne akademie prawnicze“ uważane, i ich zaświadczeniom, te same skutki i na tak długi czas przyznane będą, jak c. k. akademiom prawniczym.

Dla tych prywatnych akademii, które się gotowemi oświadczą poddać się tym warunkom. dozwala się do ich reorganizacyi catoroecznego terminu. Uczniowie podczas tego roku na takowych naukom się poświęcający, będą mogli ten rok do swego czasu szkolnego wrachować. jeżeli w takowych przynajmniej 15 godzin tygodniowo na publiczne kolegia o przedmiotach, w §. 16. wymienionych, uczęszczali, i z takowych na końcu roku szkolnego 18⁵⁰/51 egzamina na jednej z c. k. akademii prawniczych, z dobrym skutkiem odbędą.

§. 7.

Profesorowie na c. k. akademiach prawniczych ustanowieni, mają być uważani za urzędników rządowych, pobierają pewne płace, zwyczajnym profesorom co dziesięć lat podwyższające się (§. 19), stoją w VII. klasie dyetowej, i mają prawo żądania, by przy obsadzeniu opróżnionych kateder nauczycielskich, w właściwych zawodach szczególnie byli uwzględnieni, jeżeli się szczególnie odznaczyli literackimi pracami i gorliwym poświęcaniem się w zawodzie naukowym.

§. 8.

Profesorowie ci będą na wniosek ministra oświecenia, albo drogą powołania, albo drogą rozpisanej konkurencyi, albo w skutek odbytych egzaminów konkursowych, przez Najjaśniejszego Pana, J. C. Mość, a to z reguły najprzód na trzy lata prowizorycznie mianowani. Te trzy lata jednak, jeżeli podczas takowych swą zdadność udowodnią, i w skutek tego, stanowczego potwierdzenia dostąpią, będą im pod każdym względem tak porachowane, jak gdyby je w stanowej służbie byli przepędzili.

§. 9.

C. k. akademie prawnicze, stoją pod bezpośrednim kierownictwem dyrektora, na którego urząd także jeden ze zwyczajnych profesorów akademii odwołalnie może być mianowany.

Temuż reszta personalu nauczycielskiego, profesorowie, suplenci, adjunkt, nauczyciele języków, tudzież studzy przy akademii, są podlegli.

W razie przeszkody, zastępuje miejsce dyrektora, z lat służby najstarszy zwyczajny professor.

§. 10.

Dyrektor dostaje za sprawowanie interesów dyrektoraekich 300. zlr. rocznej remuneracyi, a 100. zltr. ryczałtowego, na załatwienie czynności pisarskich i na dostarczenie materyałów pisarskich.

§. 11.

Dyrektor kieruje studjami na tych zakładach, i odpowiedzialnym jest nie tylko za naukowe, ale i za polityczne ich stanowisko, tudzież za stan ich materyalny.

4. dass die an denselben lehrenden Professoren nach einem für ihre wissenschaftliche Befähigung die genügenden Garantien darbietenden Vorgange ernannt und dieselben, sowie die Vorsteher der Anstalt der Bestätigung der Staatsverwaltung unterzogen werden.

Die Lehranstalten, welche diese Bedingungen erfüllen, werden sohin als „öffentliche Rechtsakademien“ bezeichnet, und ihren Zeugnissen dieselben Wirkungen und in derselben Dauer wie den k. k. Rechtsakademien beigelegt werden.

Denjenigen Privatakademien, welche diesen Bedingungen zu unterziehen sich bereit erklären, wird zu ihrer Reorganisation die Frist eines ganzen Jahres zugestanden. Die während dieses Jahres an denselben studirenden Jünglinge werden dieses Jahr in ihre Studienzeit einrechnen können, wenn sie an denselben durch wenigstens 15 Stunden wöchentlich die öffentlichen Collegien über im §. 16 bezeichnete Gegenstände besucht, und sich über dieselben am Schlusse des Studienjahres 1850-51 Prüfungen an einer der k. k. Rechtsakademien mit gutem Erfolge unterziehen.

§. 7.

Die an den k. k. Rechtsakademien angestellten Professoren sind als Staatsbeamte anzusehen, geniessen bestimmte, für die ordentlichen Professoren von 10 zu 10 Jahren (§. 19) steigende Besoldungen, stehen in der VII. Diätenklasse, und haben den Anspruch, bei Besetzung von erledigten Lehrkanzeln ihrer Fächer an Universitäten vorzugsweise berücksichtigt zu werden, wenn sie sich durch literarische Leistungen und durch eifrige Verwendung im Lehrfache besonders ausgezeichnet haben.

§. 8.

Sie werden über Antrag des Ministers des öffentlichen Unterrichts entweder auf dem Wege der Berufung, oder einer ausgeschriebenen Concurrenz, oder in Folge abgehaltener Concursprüfungen von Seiner Majestät dem Kaiser und zwar in der Regel zunächst auf drei Jahre provisorisch ernannt. Diese drei Jahre werden ihnen aber, wenn sie während derselben ihre Tauglichkeit bewähren, und in Folge dessen die definitive Bestätigung erlangen, in jeder Beziehung so angerechnet, als ob sie dieselben in definitiver Dienstleistung zugebracht hätten.

§. 9.

Die k. k. Rechtsakademien stehen unter der unmittelbaren Leitung eines Directors, wozu auch einer der ordentlichen Professoren der Akademie widerruflich ernannt werden kann.

Ihm ist das übrige Lehrpersonale, die Professoren, die Supplenten, der Adjunct, die Sprachlehrer und die Dienerschaft der Akademie untergeordnet.

Im Verhinderungsfalle vertritt den Director der seiner Dienstzeit nach älteste ordentliche Professor.

§. 10.

Der Director erhält für die Besorgung der Directoratsgeschäfte eine jährliche Remuneration von 300 Gulden und ein Pauschale von 100 Gulden für die Besorgung der Schreibgeschäfte und Beschaffung der Schreibmaterialien.

§. 11.

Der Director leitet die Studien an diesen Instituten, und ist sowohl für ihre wissenschaftliche als politische Haltung, sowie für ihren materiellen Zustand verantwortlich.

Dyrektor zajmuje się przyjmowaniem uczniów, ustanawia, zniósłszy się wprzód z profesorami, podział godzin prelekcyj; dozoruje nad odbywaniem egzaminów; widuje zaświadczenia egzaminowe; kontroluje członków personalu nauczycielskiego, w wykonywaniu ich obowiązków nauczycielskich; wykonywa dyscyplinę i podaje sprawozdania i wnioski przez c. k. ministeryalnego komisarza do ministeryum oświecenia.

§. 12.

Ważniejsze sprawy naukowe, dyscyplinarne i materialne, załatwia dyrektor w zwyyczajnych i nadzwyczajnych posiedzeniach, przy których wszyscy na akademii urzędujący członkowie personalu nauczycielskiego akademii, znajdując się mają, którym oraz, wyjąwszy atoliż nauczycieli języków i adjuktów, także prawo głosowania przysłuży.

Wszelakoż dyrektor uchwałą większości wtedy nie jest zobowiązany, jeżeli mu się zdaje, iż wykonania uchwały z odpowiedzialnością, która za stan zakładu naukowego najpierw na niego spada, pogodzić nie może.

§. 13.

Protokoły obradowania na tych posiedzeniach, mają być w ośm dni przez komisarza ministeryalnego dotyczącego dystryktu, w oryginale ministerstwu oświecenia do wglądnięcia przesłane.

§. 14.

C. k. akademie prawnicze stoją tym sposobem pod upelnomocnionym c. k. komisarzem cywilnym, albo politycznym szefem krajowym, iż tenże zażalenia przeciw rozstrzygnięciom i rozporządzeniom dyrektora, albo ciała nauczycielskiego, bezpośrednio rozstrzygać ma; ważniejsze jednak rozrządzenia, tylko prowizorycznie, i pod zasięgnięciem zatwierdzenia przez ministeryum oświecenia, wydawać może.

§. 15.

Najdalej w przeciągu dni 14 po ukończeniu każdego roku szkolnego, ma dyrektor do ministeryum oświecenia przesłać główną relację o personalu akademii, o naukowych i nauczycielskich działaniach takowego; o naukowym, politycznym i materialnym stanie zakładu, i oraz duplikat swego głównego katalogu co do publicznych, jak i prywatnych uczniów akademii, wraz z rubrykami zwyczajnymi, mianowicie skutek przedsięwziętych egzaminów wykazującemi.

§. 16.

Przedmioty naukowe, których się po tych akademiach uczy, są następujące:

1. Filozofia prawa z encyklopedycznym wstępem, do prawniczego i politycznego studyum.

2. Prawo prywatne, dotychczas ważność mające, wraz z prawem górnictwem.

3. Teorya statystyki i statystyka europejska, statystyka austriacka z specjalnem wyjaśnieniem konstytucyi państwa austr. i organizmu administracyjnego.

4. Austriackie prawo karne, wraz z procedurą karną.

5. Austriackie prawo cywilne.

6. Prawo handlowe i wekslowe.

7. Teorya procedury cywilnej z ustawami, co do postępowania sądowego we Węgrzech nowo obwieszczonemi.

8. Wykład ustaw finansowych i administracyjnych, dla Węgrów wydanych.

Er besorgt die Aufnahme der Studirenden, bestimmt nach gepflogenen Einvernehmen mit den Professoren die Eintheilung der Vorlesungsstunden, überwacht die Abhaltung der Prüfungen, vidirt die Prüfungszeugnisse, controlirt die Mitglieder des Lehrpersonales in Erfüllung ihrer Lehrpflichten, handhabt die Disciplin, und erstattet Berichte und Vorschläge durch den Ministerialcommissär (in Zukunft durch den k. k. Districts-Obergespan), an das Unterrichtsministerium.

§. 12.

Die wichtigeren Studiendisciplinar- und materiellen Angelegenheiten behandelt der Director in ordentlichen und ausserordentlichen Sitzungen, bei welchen alle an der Akademie fungirenden Mitglieder des Lehrpersonales der Akademie zu erscheinen, und auch, jedoch mit Ausnahme der Sprachlehrer und Adjuncten Stammrecht haben. Der Director ist jedoch an den Beschluss der Mehrheit dann nicht gebunden, wenn die Ausführung des Beschlusses ihm mit der Verantwortlichkeit, welche zunächst ihm für den Zustand der Lehranstalt obliegt, nicht vereinbar scheint.

§. 13.

Die Berathungsprotokolle über diese Sitzungen sind binnen acht Tagen im Wege des Ministerialcommissärs (in Zukunft des Districts-Obergespans), des betreffenden Districtes im Originale an das Unterrichtsministerium zur Einsicht einzusenden.

§. 14.

Die k. k. Rechtsakademien stehen in der Art unter dem bevollmächtigten Civilcommissär, oder politischen Landeschef (in Zukunft dem Statthalter), dass Beschwerden gegen Entscheidungen und Verfügungen des Directors oder Lehrkörpers zunächst von ihm zu entscheiden sind, wichtigere Verfügungen aber er nur provisorisch, und gegen einzuholende Genehmigung des Unterrichtsministeriums treffen kann.

§. 15.

Längstens binnen vierzehn Tagen nach dem Schlusse eines jeden Studienjahres hat der Director einen Hauptbericht über den Personalstand der Akademie, über die wissenschaftlichen und lehrämlichen Leistungen desselben, über den wissenschaftlichen, politischen und materiellen Zustand der Anstalt, und ein Duplicat seines Hauptkataloges über die öffentlich und privat Studirenden der Akademie mit den üblichen Rubriken und insbesondere über den Erfolg der vorgenommenen Prüfungen an das Unterrichtsministerium einzusenden.

§. 16.

Diejenigen Lehrgegenstände, welche an diesen Akademien gelehrt werden, sind:

1. Rechtsphilosophie nebst einer encyclopädischen Einleitung in das rechts- und staatswissenschaftliche Studium.
2. Das bisher geltende Privatrecht sammt dem Bergrecht.
3. Die Theorie der Statistik und die europäische Statistik, die österreichische Statistik mit specieller Beleuchtung der österreichischen Staatsverfassung und des Verwaltungsorganismus.
4. Das österreichische Strafrecht und der Strafprocess.
5. Das österreichische bürgerliche Recht.
6. Das Handels- und Wechselrecht.
7. Die Theorie des Civilprocesses mit den über das gerichtliche Verfahren in Ungarn neukundgemachten Gesetzen.
8. Die Darstellung der für Ungarn erlassenen finanziellen und administrativen Gesetze.

§. 17.

O ile pożądanem się okazuje, utrzymać akademiom celujących docentów innych, jak tu właśnie wymienionych przedmiotów, mogą być odbywane także i odczyty o innych przedmiotach, które z reguły uniwersyteckiemu studyum są zostawione.

§. 18.

Za zwyczajnych profesorów takiego zakładu, z reguły ci tylko uważanymi i wedle tego normalu ustanowionymi będą, na których się, w skutek powierzonego im urzędu naukowego, wkłada obowiązek odbywania odczytów z jednego lub więcej przedmiotów, w §. 16. wymienionych, tygodniowo przynajmniej przez 10. godzin. Nadzwyczajnymi profesorami są z reguły ci, którzy wyjątkowo dla innych, jak tamże wymienionych przedmiotów, ustanowieni są, albo którzy z swą posadą biorą na siebie tylko zobowiązanie do odczytów w mniejszej jak tu właśnie namienionej liczbie godzin. Czy jaki profesor na przyszłość za zwyczajnego ma być uważany, to zawierać mają dekreta ustanowienia przy reorganizacji nowo wystawiać się mające. Oprócz profesorów, mają być ustanowieni aduncki i nauczyciele języków z szczególnem uwzględnieniem języków w kraju zwyczajnych, o ile się ku temu zdadne nadarzają osoby, i potrzeba tego wymaga.

§. 19.

Płace zwyczajnych profesorów, wynoszą po 1000 złr., z prawem posunięcia co dziesięć lat do złr. 1200. i 1400, rachując od dnia mianowania na zwyczajnego profesora, na której z tych akademii.

Nadzwyczajni profesorowie dostają w stałej płacy po 600—900 złr. Nauczyciele języków po 300—600 złr.; a aduncki po 400 złr., wszyscy ci bez prawa do posunięcia. Oprócz tego pobierają profesorowie roczną kwotę ryczałtową z opłaty szkolnej, która to kwota, z uwzględnieniem dochodu z tejże szkolnej opłaty od czasu do czasu, przez ministerjum oświecenia w porozumieniu z ministerstwem finansów, będzie ustanowiona.

Ryczałty takowe ustanawiają się na teraz dla każdego zwyczajnego profesora po 100. złr. m. k. rocznie, dla nadzwyczajnego po 50. złr. m. k. i będą w 2. ratach 1-go Marca i 1-go Sierpnia, z dołu przekazane i wypłacane.

Jeżeli jakiemu zwyczajnemu profesorowi, oprócz przedmiotów naukowych, dla których jest ustanowiony, jeszcze drugi lub trzeci przedmiot naukowy trwale będzie poręczonym, natenczas wedle tego, czy liczba jego dziennych godzin odczytowych tym sposobem dziennie na 2, 3 lub 4 godziny powiększoną będzie, oprócz zwyczajnej jego płacy, przekazuje mu się renumeracya rocznych 200—400 złr., zawisła zresztą od tego nadzwyczajnego i rzeczywistego zatrudnienia.

Jeżeli zachodzi potrzeba suplowania jakiej usystemizowanej katedry nauczycielskiej, suplent ma prawo domagania się należytości substytucyjnej, wedle dalszego jego nauczycielskiego stanowiska wymierzyć się mającą.

§. 20.

Adjunkt, wedle okoliczności c. k. akademiom prawniczym, przydzielić się mający, ku temu jest przeznaczony, aby dawał bezpłatne publiczne korepetycje z jednego lub drugiego przedmiotu naukowego, podług okoliczności, w innym języku krajowym, jak w którym go odczytuje zwyczajny profesor, aby podczas krótszych przerw odczytów jakiego profesora, suplował onegóz; aby przy załatwianiu interesów dyrektorackich, był

§. 17.

So weit es wünschenswerth erscheint, ausgezeichnete Docenten anderer, als der hier genannten Fächer den Akademien zu erhalten, können auch Vorlesungen über andere sonst in der Regel dem Universitätsstudium vorbehaltene Gegenstände gehalten werden.

§. 18.

Als ordentliche Professoren dieser Anstalt werden in der Regel nur diejenigen angesehen und nach diesem Normale angestellt, welche in Folge des ihnen anvertrauten Lehramtes verpflichtet werden, über einen oder mehrere der in §. 16 angeführten Gegenstände wöchentlich wenigstens durch zehn Stunden zu lesen. Ausserordentliche Professoren sind in der Regel diejenigen, welche ausnahmsweise für andere, als die dort genannten Gegenstände angestellt werden, oder welche mit ihrer Anstellung nur die Verpflichtung einer geringeren, als der eben erwähnten Stundenzahl von Vorlesungen übernehmen. Ob ein Professor in Zukunft als ordentlicher oder ausserordentlicher anzusehen komme, haben die bei dieser Reorganisirung neu auszustellenden Anstellungsdecrete zu enthalten. Nebst den Professoren sind nach Massgabe, als sich hierzu taugliche Individuen finden, und sich darnach ein Bedürfniss herausstellt, Adjuncten und Sprachlehrer mit besonderer Berücksichtigung der landesüblichen Sprachen anzustellen.

§. 19.

Die Gehalte der ordentlichen Professoren betragen 1000 Gulden mit dem Rechte der Vorrückung in 1200 Gulden und 1400 Gulden von zehn zu zehn Jahren, gerechnet von dem Tage der Ernennung zum ordentlichen Professor an einer dieser Akademien

Die ausserordentlichen Professoren erhalten eine fixe Besoldung von 600—900 Gulden. Die Sprachlehrer von 300—600 Gulden und die Adjuncten von 400 Gulden, alle diese ohne Vorrückungsrecht. Ausserdem beziehen die Professoren einen jährlichen Pauschalbetrag des Unterrichtsgeldes, welcher mit Rücksicht auf den Ertrag desselben von Zeit zu Zeit von dem Unterrichtsministerium im Einvernehmen mit dem Finanzministerium bestimmt wird.

Vorläufig werden diese Pauschalien für jeden ordentlichen Professor auf jährliche 100 Gulden Conv. Münze, für die ausserordentlichen auf 50 Gulden Conv. Münze bestimmt, und in zwei Raten am 1. März und am 1. August decursiv angewiesen und ausgezahlt.

Wird einem ordentlichen Professor, neben den Lehrfächern, für welche er angestellt ist, dauernd noch ein zweites oder drittes Lehrfach übertragen, so wird ihm, je nachdem die Zahl seiner täglichen Vorlesestunden auf diese Weise auf tägliche zwei, auf drei oder vier Stunden gesteigert wird, neben seinem ordentlichen Gehalte eine, übrigens stets durch diese ausserordentliche und wirkliche Verwendung bedingte, Remuneration von jährlichen 200—400 Gulden angewiesen.

Tritt die Nothwendigkeit einer Supplirung einer systemisirten Lehrkanzel ein, so hat der Supplent die nach seiner sonstigen lehrämtlichen Stellung zu bemessende Substitutionsgebühr anzusprechen.

§. 20.

Der nach Umständen den k. k. Rechtsakademien beizugebende Adjunct ist dazu bestimmt, unentgeltliche öffentliche Correpitionen über das eine oder andere Lehrfach allenfalls in einer anderen Landessprache, als in welcher ein ordentlicher Professor liest, zu halten, bei kürzeren Unterbrechungen der Lehrvorträge eines Professors ihn zu suppliren, den Director bei Führung der Directoratsgeschäfte durch Conceptsarbeiten und Uebersetzungen zu unterstützen, und sich

ku pomocy dyrektorowi w pracach koncepcyjnych i tłumaczeniach, i aby się przygotowywał na profesurę z jednego lub drugiego przedmiotu naukowego. Za to pobiera ad-jutum, w §. 19. wymienione. Jego posada każdego czasu jest odwołalną.

§. 21.

Ci profesorowie, którzy obecnie na jednej z tych prawniczych akademii są ustanowieni, przy reorganizacji zaś prędzej czy później ze służby ustąpią, mają przy obsadzeniach w innych służbach rządowych, podług ich umiejętności szczególnie być uwzględnieni, a przy ich kwiescencji przysłuża im tak zwany rok uwzględnienia w ten sposób, iż im dotychczasowa ich płaca, jeżeli nie otrzymają już pierwszej innej posady, przez cały jeszcze rok będzie uiszczaną, i że im ten rok w razie, gdyby znowu byli ustanowieni, co się tyczy ich pensyonowania, gdyby nawet służby nie pełnili, tak będzie porachowanym, jakoby ich urzędowa karyera żadnej nie doznała była przerwy.

§. 22.

Uczniowie na c. k. akademii prawniczej, są albo uczniami publicznymi albo prywatnymi.

Warunki ich przyjęcia są: że się z skutkiem poświęcali byli studyum przygotowawczym, przez czas ustawą przepisany, i że począwszy od roku szkolnego 18⁵⁰/₅₂ wykazali byli swą dojrzałość do wyższych studyów, przez odbyty egzamin dojrzałości na wszechnicy w Peszcie, na jednej z tych akademii, albo na jakim publicznym wyższem gimnazyum, lub że przestąpili do takich akademii, albo z jakiej wszechnicy, albo z jakiej c. k. lub publicznej (§. 6.) akademii prawniczej.

Co do przedsiębrania takowych egzaminów na wszechnicy Peszteńskiej i na akademiach, wyjdą osobne postanowienia.

Przyjmowanie, przez dyrektora będzie sprawowane.

§. 23.

Prywatne studyum dozwala się wprawdzie tymczasowo jeszcze na tych akademiach wyjątkowo z skutkami studyum publicznego, atoliż tylko dla krajowców z Węgier, Kroacyi i Sławonii, z Siedmiogrodu i Wojewodiny, wraz z banatem Temeskim. Jeżeliby zniesienie tegoż nastąpić miało, ma to przynajmniej rok wprzód być obwieszczonem.

§. 24.

Do przypuszczenia do prywatnego studyum na tej akademii, potrzeba zezwolenia szefa kraju (namiestnika). Takowe tym tylko uczniom udzielone być ma, którzy przez właściwe stosunki są przeszkodzeni, uczęszczać na odczyty publiczne. Uczeń ma o to przed rozpoczęciem roku szkolnego upraszać, a oraz w proźbie

- a) stosunki przedstawić, które mu uczęszczenie na odczyty niemożliwem czynią,
- b) zwyczajne swe zamieszkanie wykazać.

Kandydat, pozyskawszy na swą proźbę pozwolenie, winien mieć staranie o tem, aby natychmiast do głównego katalogu akademii i do specjalnych katalogów tych profesorów był zapisanym, z przedmiotów których chce być swego czasu egzaminowanym. Bez pozwolenia szefa kraju (namiestnika) i bez poprzedzającego należytego zapisania do katalogów, prywatny uczeń do egzaminów nie ma być przypuszczonym.

§. 25.

Przyjmowanie tak publicznych jak prywatnych uczniów, dzieje się z reguły, tylko podług rocznych kursów, przeto na jedno półrocze zimowe i po niem następujące latowe.

auf die Professur des einen oder anderen Lehrfaches vorzubereiten. Hiefür bezieht er das §. 19 erwähnte Adjutum. Seine Anstellung ist eine jederzeit wider rufliche

§. 21.

Diejenigen Professoren, welche gegenwärtig an einer dieser Rechtsakademien angestellt sind, bei der Reorganisation aber früher oder später ausser Verwendung treten, sind bei Anstellungen im anderweitigen Staatsdienste nach Massgabe ihrer Kenntnisse besonders zu berücksichtigen, und geniessen bei ihrer Quiescirung das sogenannte Begünstigungsjahr in der Art, dass ihnen ihr bisheriger Gehalt, wenn sie nicht früher eine andere Anstellung erhalten, noch ein ganzes Jahr fortbezahlt, und ihnen dieses Jahr im Falle ihrer Wiederanstellung bezüglich ihrer Pensionsbehandlung auch ohne Dienstleistung so angerechnet wird, als ob ihre staatsdienstliche Laufbahn keine Unterbrechung erfahren hätte.

§. 22.

Die Studirenden einer k. k. Rechtsakademie sind entweder öffentliche oder privat Studirende.

Ihre Aufnahme ist dadurch bedingt, dass sie sich den Vorbereitungsstudien durch die gesetzliche Zeit mit Erfolg gewidmet, und vom Studienjahre 1851—52 an ihre Reife für die höheren Studien durch eine an der Pesther Universität, an einer dieser Akademien, oder an einem öffentlichen Obergymnasium abgelegte Maturitätsprüfung dargethun haben, oder an dieselben von einer Universität oder einer k. k. oder öffentlichen (§. 6) Rechtsakademie übertreten.

Ueber die Vornahme dieser Prüfungen an der Pesther Universität, und an den Akademien werden besondere Bestimmungen erfolgen.

Die Aufnahme wird von dem Director besorgt.

§. 23.

Das Privatstudium ist zwar vorläufig an diesen Akademien noch mit den Wirkungen des öffentlichen Studiums ausnahmsweise zulässig, jedoch nur für die Landesangehörigen Ungarns, Croatiens und Slavoniens, Siebenbürgens und der Woïwodina sammt dem Temeser Banate, die allfällige Aufhebung desselben wird wenigstens Ein Jahr vorher bekannt zu geben seyn.

§. 24.

Um zum Privatstudium an dieser Akademie zugelassen zu werden, ist die Bewilligung des Landeschefs (Statthalters) erforderlich. Diese ist nur Studirenden zu ertheilen, welche durch besondere Verhältnisse gehindert sind, die öffentlichen Vorlesungen zu besuchen. Der Studirende hat dieselbe vor Beginn des Studienjahres anzusuchen und in dem Gesuche:

- a) Die Verhältnisse darzulegen, welche ihm den Besuch der Vorlesungen zur Unmöglichkeit machen;
- b) seinen ordentlichen Wohnsitz nachzuweisen.

Nach Bewilligung dieses Gesuches hat der Candidat dafür Sorge zu tragen, dass er sogleich in den Hauptkatalog der Akademie und in die Specialkataloge derjenigen Professoren, aus deren Fächern er seiner Zeit geprüft werden will, eingetragen werde. Ohne eine von dem Landeschef (Statthalter) erhaltene Bewilligung und die vorausgegangene gehörige Einschreibung in die Kataloge ist der Privatstudirende nicht zu den Prüfungen zuzulassen.

§. 25.

Die Aufnahme sowohl der öffentlich als privat Studirenden geschieht in der Regel nur nach Jahrgängen, somit für Ein Winter-, und das darauffolgende Sommersemester. Nur aus beson-

Tylko z przyczyn szczególnego uwzględnienia godnych, może uczeń wyjątkowo na latowe półrocze być przyjętym, albo przejść na uniwersytet po upływie półrocza zimowego.

§. 26.

Zwyczajny do przyjmowania termin publicznych uczniów, jest 8 dni przed i 8 po prawnem rozpoczęciu każdego półrocza. Tylko z przyczyn szczególnego uwzględnienia godnych, może ciało nauczycielskie termin ten w pojedynczych przypadkach o dalsze 8 dni przedłużyć.

Dyrektor wydaje publicznym uczniom poświadczenie przyjęcia, wciąga ich na y o n a l e do głównego katalogu, a ci tedy o przyjęcie i zapisanie do specjalnych katalogów, osobiście się zgłaszać mają do profesorów dotyczących.

§. 27.

Dyrektor utrzymuje wszystkich uczniów akademii w głównym katalogu w ewidencji, który dla każdego rocznego kursu oddzielnie ma być prowadzonym, i następująco zawiera rubryki:

1. Imię, nazwisko i wiek ucznia.
2. Miejsce urodzenia i kraj.
3. Pomieszkanie tegoż.
4. Imię, nazwisko i stan ojca, lub opiekuna, jeżeli ów już zmarł.
5. Czy uczeń jest stypendystą, albo od opłaty uwolnionym, lub nie.
6. Wyszczególnienie kolegów, dla których uczeń jest zapisanym.
7. Wiele godzin tygodniowo każde z nich zapełnia.
8. Pilność w uczęszczaniu na takowe.
9. Klasa postępową przy odbytym egzaminie pół- albo całorocznym.
10. Uwaga.

Najpierw mają być wyszczególnieni uczniowie publiczni, a potem prywatni, a to z osobna porządkiem alfabetycznym. Pod rubryką „uwaga“ ma szczególnie być wciągnionem:

- a) nadmienienia o akademickiem zachowaniu się, o ile to nie było odpowiedniem ustawom, tudzież postępowaniu dyscyplinarnemu, jeżeli jakie miejsce miało.
- b) u prywatystów, pozwolenie szefa krajowego, do prywatnego studyum
- c) z którego zakładu naukowego uczeń do akademii wstąpił.

§. 28.

Uczniowie tych akademii, o tyle tylko używają wolności uczenia się, że się im nie przepisuje żadnego w ich studyum planu, lecz ich zdaniu pozostawia, aby sobie kolejny porządek przedmiotów naukowych, i oraz, jeżeliby na jakiej akademii więcej profesorów tego samego przedmiotu uczyło, aby sobie także i profesora sami obrali, u którego się zapisać chcą.

§. 29.

Aby jednak uczniowi na przyszłość przepędzony na jakiej c. k. akademii prawniczej czas naukowy do owej liczby lat studyum wrachowanym był, które wykazać będzie miał, chcąc być przypuszczonym do egzaminu rządowego, musi takowy do tyle kolegów dać się zapisać, i wedle postanowień następnych §§. egzamina z nich odbyć, aby niemi, wyjąwszy dni feryalne, tygodniowo przynajmniej 15 godzin odczytów zapełnio-

deren rücksichtswürdigen Gründen ist die Aufnahme für das Sommersemester oder der Uebertritt eines Studirenden an eine Universität nach Ablauf eines Wintersemesters zulässig.

§. 26.

Die ordentliche Frist zur Aufnahme der öffentlich Studirenden sind acht Tage vor, und acht Tage nach dem gesetzlichen Anfange eines jeden Semesters. Nur aus besonders rücksichtswürdigen Gründen kann der Lehrkörper in einzelnen Fällen diese Frist um weitere acht Tage verlängern.

Der Director fertigt den öffentlich Studirenden einen Aunahmsschein aus, trägt ihr Nationale in den Hauptkatalog ein, und sie haben sich sohin persönlich bei den betreffenden Professoren zur Aufnahme und Eintragung in die Specialkataloge zu melden.

§. 27.

Der Director hält sämtliche Studirende der Akademie in einem Hauptkataloge in Evidenz, welcher für jeden Jahrgang abesondert zu führen ist, und folgende Rubriken enthält:

1. Vor- und Zuname und Alter des Studirenden;
2. Geburtsort und Land;
3. Wohnung desselben;
4. Vor- und Zuname und Stand des Vaters, oder wenn derselbe nicht mehr am Leben ist, des Vormundes;
5. ob er Stipendist, oder vom Unterrichtsgelde befreit ist oder dasselbe zahlt;
6. Angabe der Collegien, für welche der Studirende eingeschrieben ist;
7. wie viele Stunden wochentlich jedes derselben ausfüllt;
8. Fleiss im Besuche derselben;
9. Fortgangsclassen bei der angestellten Semestral- oder Annualprüfung;
10. Anmerkung.

Zuerst sind die öffentlich, dann die privat Studirenden abesondert in alphabetischer Ordnung anzuführen. Unter der Rubrik Anmerkung sind insbesondere einzutragen:

- a) Bemerkungen über das akademische Betragen, soweit dasselbe den Gesetzen nicht angemessen war, und die allenfalls verhängte disciplinäre Behandlung;
- b) bei Privatisten die Bewilligung des Landescheffs zum Privatstudium;
- c) von welcher Lehranstalt der Studirende an die Akademie eingetreten.

§. 28.

Die Studirenden dieser Akademien geniessen nur insoferne die Lernfreiheit, als ihnen kein bestimmter Studienplan vorgezeichnet, sondern es ihrem Ermessen überlassen wird, sich die Reihenfolge der Lehrfächer und wenn an einer Akademie über denselben Gegenstand mehrere Professoren lehren sollten, sich den Professor selbst zu wählen, bei welchem sie sich einschreiben lassen.

§. 29.

Soll jedoch einem Studirenden in Zukunft die an einer k. k. Rechtsakademie zugebrachte Studienzeit in jene Anzahl von Studienjahren eingerechnet werden, welche er bei Zulassung zur Staatsprüfung auszuweisen haben wird, so muss er sich in so viele Collegien einschreiben lassen, und nach den Bestimmungen der folgenden Paragraphe Prüfungen über dieselben ablegen, dass durch dieselben mit Ausnahme der Ferialtage wochentlich wenigstens 15 Stunden

ne zostały. Jeżeli je jednak uczeń, który zamiast 2 lat, 3 lata na akademii przepędził, tedy tylko obowiązany jest najmniej 10 godzin w tygodniu na kolegia uczęszczać, te 3 lata będą mu jednak tylko za 2 roczne kursy prawnego jego czasu naukowego porachowane. Do tejże liczby godzin 10 albo 15, tygodniowego uczęszczania, nie mogą jednak wrachowane być, godziny korepetycyjne adjunkta i godziny nauczycieli języków

§. 30.

Przejsie z jednej akademii prawniczej do drugiej, czyli do uniwersytetu, albo przeciwnie, wolne jest każdemu uczniowi, z reguły tylko po upływie całego półrocza.

§. 31.

Uczniowie takowych akademii, którzy zamyslą wstąpić do służby publicznej, do adwokatury, do notaryatu, albo nabyć stopień doktora, i którzy tym końcem wedle rozporządzenia o egzaminach teoretycznych z dnia 30. Lipca 1850. (dziennik praw państwa, Część CX. Nr. 327.), zobowiązani są wykazać 3 albo 4 lata czasu naukowego, mają się poddać egzaminom z przedmiotów, dla których są zapisani, w tym czasie i tym sposobem, jak to w następujących §§. jest przepisane, przeciwnie bowiem nie byłoby im do ich czasu naukowego wrachowane półrocza, dostatecznymi zaświadczeniami egzaminowemi nie wykazane, bez różnicy, czyby byli uczniami publicznymi, czy prywatnymi.

§. 32.

Egzamina te tak dla publicznych jak dla uczniów prywatnych, mają się piśmiennie i ustnie, a ostatnie publicznie odbywać, klasyfikacya dzieje się publicznie. Profesorom jak najsurowiej zakazano, przedsiębrać jakibądź egzamin u siebie w domu pod jakimkolwiek bądź pretekstem. Piśmienne egzamina mają się przedsiębrać 2 aż do 3 tygodni przed upływem półrocza, a wypracowania egzaminowe, przez 2 profesorow mają być cenzurowane. Rezultat ich osądzenia, na samym wypracowaniu w krótkości ma być namieniony, a osądzenie, podpisem osądzającego opatrzone.

To osądzenie ma przy okalkulowaniu postępu być uwzględnionem. Elaborata ma dyrektor przez 1 rok przechować, i na żądanie przełożonym władzom do wglądnięcia przedkładać. Przekupstwo albo podstępny przy egzaminach lub przy wystawieniu zaświadczeń, pociągają za sobą nieubłagannie złożenie z urzędu.

§. 33.

Przy przedsiębraniu egzaminów ma być przytomnym dyrektor albo drugi przez niego oznaczony zwyczajny profesor. Stopnie klasyfikowania są: Eminencya, pierwsza i druga klasa. Te klasy mają być udzielane podług bezwzględnego, nie zaś podług względnego uzdolnienia ucznia, a eminencye tym tylko, którzy trafną odpowiedzią na wszystkie im przedłożone pytania szczególną objawili pilność i zupełnie odpowiednią wiedzę.

§. 34.

Zaświadczenia mają przez dyrektora być kontrasygnowane, i oprócz nazwiska ucznia, miejsca jego urodzenia i oznaczenia rocznego kursu i półrocza, zawierać jeszcze:

a) czy uczeń jest stypendystą, albo od opłaty szkolnej uwolnionym, lub nie;

im Vortrage ausgefüllt werden. Wenn jedoch ein Studirender statt 2 Jahren, 3 Jahre an der Akademie zubringt, so ist er nur zu einem wöchentlichen Collegiumbesuche von mindestens 10 Stunden verpflichtet, doch werden ihm diese 3 Jahre nur als 2 Jahrgänge seiner gesetzlichen Studienzzeit angerechnet. In die wöchentliche Stundenanzahl von 10 oder 15 Stunden dürfen jedoch die Correpetitionsstunden des Adjuncten und die Unterrichtsstunden der Sprachlehrer nicht eingerechnet werden.

§. 30.

Der Uebertritt von einer Rechtsakademie an eine andere, oder an die Universität oder umgekehrt, steht jedem Studirenden in der Regel nur nach Ablauf eines ganzen Jahrganges frei.

§. 31.

Diejenigen Studirenden dieser Akademien, welche beabsichtigen, in den öffentlichen Dienst, in die Advocatie, in das Notariat einzutreten, oder einen gelehrten Grad zu erwerben, und zu diesem Behufe nach der Verordnung über die theoretischen Staatsprüfungen vom 30. Juli 1850 (Reichsgesetzblatt, Stück CX, Nr. 327) verpflichtet sind, eine Studienzzeit von 3 oder 4 Jahren auszuweisen, haben sich über diejenigen Gegenstände, für welche sie inscribirt sind, Prüfungen in der in den folgenden Paragraphen bezeichneten Zeit und Art zu unterziehen, widrigens ihnen die nicht durch genügende Prüfungszeugnisse ausgewiesenen Semester nicht in ihre Studienzzeit eingerechnet werden, sie mögen öffentliche oder privat Studirende seyn.

§. 32.

Diese Prüfungen sowohl für die öffentlich als privat Studirenden sind schriftlich und mündlich, und die letzteren öffentlich abzuhalten, die Classification wird öffentlich vorgenommen. Es ist den Professoren strengstens untersagt, irgend eine Prüfung unter was immer für einem Vorwande bei sich zu Hause vorzunehmen. Die schriftlichen Prüfungen sind 2 bis 3 Wochen vor Ausgang des Semesters vorzunehmen, und die Prüfungsarbeiten sind von 2 Professoren zu censuriren. Das Resultat ihrer Beurtheilung ist auf der Ausarbeitung selbst mit kurzen Worten zu bemerken, und die Beurtheilung mit der Unterschrift des Beurtheilers zu versehen.

Diese Beurtheilung ist bei dem Calcül des Fortganges in Anschlag zu bringen. Die Elaborate sind von dem Director durch 1 Jahr aufzubewahren, und auf Verlangen den vorgesetzten Behörden zur Einsicht vorzulegen. Bestechlichkeit oder Unterschleife bei Prüfungen oder Ausstellung von Zeugnissen ziehen unnachsichtlich die Cassation nach sich.

§. 33.

Der Vornahme der Prüfungen hat der Director oder ein zweiter von ihm bezeichneter ordentlicher Professor beizuwohnen. Die Abstufungen der Classification sind: Vorzugsclasse, erste und zweite Classe. Diese Classen sind jedoch nach der absoluten nicht nach der relativen Befähigung des Studirenden und Vorzugsclassen denjenigen zu ertheilen, welche durch eine treffende Beantwortung aller ihnen vorgelegten Fragen einen ausgezeichneten Fleiss und ein vollkommen entsprechendes Wissen an den Tag gelegt haben.

§. 34.

Die Zeugnisse sind von dem Director zu contrasigniren, und haben ausser dem Namen des Studirenden, seinem Geburtsorte und der Bezeichnung des Jahrganges und Semesters noch zu enthalten:

- a) ob der Studirende Stipendist, oder vom Unterrichtsgelde befreit oder zahlungspflichtig ist;

- b) wymienienie przedmiotu i języka, w którym go wykładano;
- c) ile godzin dziennie lub tygodniowo, na jego odczyty poświęcono;
- d) czy uczeń na kolegia uczęszczał, albo egzamin jako prywatysta złożył, w którymto przypadku nadmienić się ma datum otrzymanego pozwolenia do studyum prywatnego;
- e) odniesioną klasę postępową, a
- f) przy uczeniu publicznym, osądzenie jego pilności w uczęszczaniu na kolegia i jego akademickiego zachowania się.

§. 35.

Ogólny zwyczajny termin do przedsiębrania egzaminów, są ostatnie 8 — 14 dni przed upływem każdego półrocza.

Dodatkowe egzamina albo egzamina powtórne, w celu poprawienia otrzymanej drugiej klasy, mogą być przedsięwzięte tylko podczas pierwszego miesiąca najbliższego półrocza. Jeżeli egzamin jaki powtórzono, to w zaświadczeniu nadmienić się winno. Uczniowi, który otrzymanej 2. klasy przy egzaminie powtórnym nie poprawił, nie będzie wrachowane dotyczące półrocze, albo przy całorocznym przedmiocie, cały kurs roczny, do jego studyów czasu.

§. 36.

Egzamina będą przedsiębrane albo półrocznie, albo całorocznie, wedle tego, czy dotyczący przedmiot naukowy w jednym półroczu ukończonym, lub też przez 2 półrocza ciągle wykładanym bywa. Wtedy tylko, kiedy uczeń wyjątkowo otrzymuje zezwolenie c. k. ministryalnego komisarza (naczelnika dystrykualnego), albo szefa kraju (namiestnika) ku temu, aby przeszedł po pierwszym półroczu na inną akademię albo na uniwersytet, musi się z nim, nim przystąpi do całorocznego przedmiotu, przedsięwziąć egzamin z tej części przedmiotu, która była w dotyczącem półroczu wykładaną.

§. 37.

Z każdego egzaminu z jakiego przedmiotu ma być wydane osobne zaświadczenie.

Taksy egzaminowe pod żadnym pretekstem nie mają być od uczniów, czy to publicznych, czy prywatnych, ani opłacane, ani przyjmowane. Oprócz tych w §. 36. wymienionych publicznych egzaminów, żadne inne (Tentamina, albo publiczne defensye) na akademiach miejsca nie mają.

§. 38.

Dyscyplinarne przepisy, dla uczniów na austryackich wszechnicach ważność mające, mają w ogólności także i do uczniów na akademiach być zastosowane. Z przyczyny trwającego niedbalstwa w uczęszczaniu na kolegia, gorszących ekscesów, naruszeń akademickiego porządku, albo ubliżenia winnego uszanowania przeciw dyrektorowi, albo profesorom, może ciało nauczycielskie wykluczyć ucznia z akademii, albo mu odmówić przypuszczenia do egzaminów.

Pomniejsze akademickie przewinienia, mają być karcone albo przestrogą, albo naganą przed zgromadzonem ciałem nauczycielskiem

Wszystkie dyscyplinarne uchwały, mają w osobnym protokole i w głównym katalogu być zanotowane i do absolutoryum ucznia, wedle istotnej treści, wciągnięte

- b) die *Bezeichnung des Gegenstandes und der Sprache, in welcher über denselben vorge-
tragen wurde;*
- c) die *tägliche oder wochentliche Stundenzahl der darüber gehaltenen Vorlesungen;*
- d) *ob der Studirende die Collegien besucht, oder die Prüfung als Privatist abgelegt hat, in
welchem Falle das Datum der erhaltenen Bewilligung zum Privatstudium zu bemerken ist;*
- e) die *erhaltene Fortgangsclassen;*
- f) *bei öffentlich Studirenden das Urtheil über seinen Fleiß im Collegienbesuche und sein
akademisches Betragen.*

§. 35.

*Der allgemeine ordentliche Termin zur Vornahme der Prüfungen sind die letzten 8—14
Tage vor Ablauf eines jeden Semesters.*

*Nachträgliche Prüfungen oder Wiederholungsprüfungen zur Verbesserung einer erhaltenen
zweiten Classe können nur innerhalb des ersten Monates des nächsten Semesters vorge-
nommen werden. Dass eine Prüfung eine wiederholte war, ist im Zeugnisse zu bemerken.
Einem Studirenden, der eine erhaltene zweite Classe in wiederholter Prüfung nicht verbessert
hat, wird das betreffende Semester oder bei einem ganzjährigen Gegenstande der ganze Jahr-
gang in seine Studienzzeit nicht eingerechnet.*

§. 36.

*Die Prüfungen werden halb- oder ganzjährig vorgenommen, je nachdem der betreffende
Lehrgegenstand in einem Semester abgeschlossen oder in 2 Semestern fortlaufend vorgetragen
wird. Nur dann, wenn ausnahmsweise ein Studirender die Bewilligung des k. k. Ministerial-
Commissärs (Districts-Obergespans) oder des Landeschefs (Statthalters) erhält, nach dem
ersten Semester an eine andere Akademie oder an die Universität überzutreten, muss rück-
sichtlich des ganzjährigen Gegenstandes mit ihm vor dem Uebertritte eine Prüfung über den in
dem betreffenden Semester vorgetragenen Theil des Gegenstandes vorgenommen werden.*

§. 37.

Ueber jede Prüfung aus einem Gegenstande ist ein besonderes Zeugnis auszustellen.

*Prüfungstaxen dürfen unter keinem Vorwande, sei es von öffentlich oder privat Studiren-
den, gegeben oder angenommen werden. Ausser diesen §. 36 erwähnten öffentlichen Prüfungen
haben keine anderen (Tentamina oder öffentliche Defensionen) an den Akademien stattzufinden.*

§. 38.

*Die für Studirende an österreichischen Universitäten geltenden Disciplinavorschriften
haben im Allgemeinen auch Anwendung auf die Studirenden der Akademien. Wegen beharr-
lichen Unfleisses in Besuche der Collegien, ärgerlichen Excessen, wegen Störungen der akad-
emischen Ordnung oder Verletzung der schuldigen Achtung vor dem Director oder den Profes-
soren kann ein Studirender von dem Lehrkörper von der Akademie wegweisen oder ihm die
Zulassung zu den Prüfungen verweigert werden.*

*Geringere akademische Vergehen sind durch Warnung oder durch Verweis vor dem
versammelten Lehrkörper zu ahnden.*

*Alle Disciplinar-Erkenntnisse sind in einem eigenen Protokolle und in dem Hauptkata-
loge vorzumerken und in das Absolutorium des Studirenden dem wesentlichen Inhalte nach
aufzunehmen.*

Jeżeli dyscyplinarny wyrok zapada na zupełne wykluczenie ucznia ze wszystkich studyów na austriackiej wszechnicy, albo na akademii prawniczej, ma takowy ministerstwu oświecenia do zatwierdzenia być przedłożonym, a gdy to zatwierdzenie nastąpi, wszystkim austriackim wszechnicom i c. k. publicznym akademiom prawniczym udzielonym.

§. 39.

Za korzystanie z c. k. akademii prawniczych, ma każdy publiczny i prywatny uczeń uiszczać opłatę szkolną po 8 złr. m. k. od półroczu na rzecz funduszu naukowego.

Z końcem każdego roku, winien dyrektor zakładu, w porozumieniu z kolegium profesorów, przedłożyć wykaz stanu personalu i dochodu z opłaty szkolnej, szefowi (namiestnikowi) kraju.

Gdzie dotychczas zwyczajnemi były datki do funduszu biblioteki akademickiej i t. d., mają takowe tym samym sposobem i w tej samej summie jak dotąd być uiszczane.

§. 40.

Uczniowie, których rodzice, i którzy sami są ubodzy, i to zupełnie wiarogodnymi wykażą dowody, mogą być od opłaty szkolnej uwolnieni; toż samo tycze się także mających wsparcie z fundacyi i stypendystów. Jednakże takowe uwolnienia tylko na jeden rok się udzielają, po którego upływie, uwolnieni o odnowienie uwolnienia upraszać mogą, jeżeli ich zachowanie nienagannem jest i jeżeli się naukom z dobrym oddawali skutkiem.

Wszystkie proźby o uwolnienie, mają się podawać do ciała nauczycielskiego, a to takowe wraz z swem zdaniem ministeryalnemu komisarzowi (nadspanowi dystryktalnemu) przedłożyć winno, któremu rozstrzygnięcie przystoi.

Także i dalsze używanie stypendyumu, zawisło od wykazu nienagannego zachowania i pilnego do studyów przykładania się.

Żaden uczeń nie może, pod odpowiedzialnością profesorów, do egzaminu być przypuszczonym, dopóki się nie wykazał u profesora dotyczącego z uiszczoną opłatą szkolną, albo z otrzymanego uwolnienia.

Profesorowie mają przy przedsięwzięciu egzaminów, dyrektor zaś przy wręczaniu zaświadczeń dla uczniów, zanotować w swych katalogach numer i datę kwitów na uiszczoną opłatę szkolną.

§. 41.

Przy odejściu ucznia z akademii, ma mu dyrektor wydać absolutorium z odbytych na niej studyów z analogicznym zastosowaniem rozrządzenia ministeryalnego z dnia 29. Marca 1850 (dziennik praw państwa część XLVII. Nr. 144) o zaświadczeniach uniwersyteckich.

§. 42.

Z tegożto absolutorium musi się poznać dać, do których studyów uczeń w każdym półroczu najszczególniej się przykładał, z jakim skutkiem się egzaminom poddał i ile półroczy na akademii z tym skutkiem przepędził, aby mu takowe do jego czasu studyów mogły być wrachowane.

Na końcu mają się dołączyć uwagi o jego akademickim zachowaniu się

§. 43.

Zaświadczenia egzaminowe i absolutoria, ostatnie podług formularza dla zaświadczeń uniwersyteckich, wraz z wyż namienionem ministeryalnemu rozporządzeniem wydanego, mają w łacińskim języku być wydawane.

Ergeht ein Disciplinar-Urtheil auf gänzliche Ausschliessung von allen Studien an einer österreichischen Universität oder an einer Rechtsakademie, so ist dasselbe dem Unterrichtsministerium zur Bestätigung vorzulegen, und wenn diese erfolgt, sämmtlichen österreichischen Universitäten und k. k. und öffentlichen Rechtsakademien mitzutheilen.

§. 39.

Für die Benützung der k. k. Rechtsakademien ist von jedem öffentlich und privat Studirenden ein Unterrichtsgeld von 8 fl. C. M. pr. Semester für Rechnung des Studienfondes zu bezahlen.

Am Schlusse jedes Jahrganges hat der Director der Anstalt im Einvernehmen mit dem Professorencollegium einen Ausweis über den Personalstand und den Ertrag des Unterrichtsgeldes dem Landeschef (Statthalter) vorzulegen.

Wo bisher besondere Beiträge zum akademischen Bibliotheksfonde u. s. w. üblich waren, werden dieselben in der Art und in dem Betrage ihrer bisherigen Entrichtung beibehalten.

§. 40.

Studirende, deren Eltern, und welche selbst mittellos sind, und diess durch vollen Glauben verdienende Belege darthun, können von der Entrichtung des Unterrichtsgeldes befreit werden; diess gilt auch von Stifflingen und Stipendisten. Doch werden solche Befreiungen nur auf Ein Jahr ertheilt, nach dessen Verlauf die Befreiten um Erneuerung der Befreiung einkommen können, wenn ihr Benehmen tadellos ist und sie ihren Studien mit gutem Erfolge obgelegen sind.

Alle Befreiungsgesuche sind bei dem Lehrkörper einzureichen und von diesem guttächlich dem Ministerialcommissär (Districts-Obergespan), welchem die Entscheidung zusteht, vorzulegen.

Auch der Fortgenuss eines Stipendiums ist von dem Nachweise eines tadellosen Benehmens und einer fleissigen Verwendung in den Studien abhängig.

Kein Studirender darf unter Dafürhaftung der Professoren zu einer Prüfung zugelassen werden, bevor er sich über das bezahlte Unterrichtsgeld oder über die erhaltene Befreiung bei dem betreffenden Professor ausgewiesen hat.

Die Professoren haben bei Vornahme der Prüfungen, der Director aber bei Einhändigung der Zeugnisse an die Studirenden die Nummer und das Datum der Quittungen über das bezahlte Unterrichtsgeld in ihren Katalogen vorzumerken.

§. 41.

Bei dem Abgange eines Studirenden von der Akademie ist ihm von dem Director ein Absolutorium über die daselbst zurückgelegten Studien in analoger Anwendung des Ministerial-Erlasses vom 29. März 1850 (Reichs-Gesetzblatt, Stück XLVII, Nr. 144) über die Universitätszeugnisse auszustellen.

§. 42.

Aus diesem Absolutorium muss zu entnehmen seyn, welcher Studien der Studirende in jedem Semester insbesondere obgelegen, mit welchem Erfolge er den Prüfungen sich unterzogen, und wie viele Semester er an der Akademie mit der Wirkung zugebracht, dass ihm dieselben in seine Studienzeit eingerechnet werden können.

Am Schlusse sind die Bemerkungen über sein akademisches Verhalten beizufügen.

§. 43.

Die Prüfungszeugnisse und Absolutorien, die letzteren nach dem mit obigem Ministerial-Erlasse hinausgegebenen Formulare für Universitätszeugnisse, sind in lateinischer Sprache auszustellen.

§. 44.

Rok szkolny zaczyna się na przyszłość po c. k. akademiach prawniczych z dniem 1 Października, i trwa aż do ostatniego Lipca każdego roku. Pierwsze półrocze trwa do końca Lutego, drugie poczyna się z 8-m Marca. Za dzień feryalny oznacza się Czwartek.

Co do kościelnych dni feryalnych, stosować się winno do istniejących ustaw lub aż do dalszych rozporządzeń, do dotychczasowego zwyczaju.

381.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 4. Października 1850, którem się obwieszcza Najwyższą uchwałą z dnia 29. Września 1850. zatwierdzony prowizoryczny przepis o akademii prawniczej w Zagrzebiu.

Najjaśniejszy Pan, J. C. Mośc, raczył, na wniosek ministra wyznań i oświecenia, Najwyższą uchwałą z dnia 29. Września 1850, zatwierdzić następujący prowizoryczny przepis o akademii prawniczej w Zagrzebiu:

Prowizoryczny przepis o prawniczej akademii w Zagrzebiu.

Z powodu powiększonej potrzeby zdatnych, z postępami umiejętności i ustawodawstwem istniejącem obeznanych urzędników państwa i adwokatów, przystępuje się do reorganizacji akademii prawniczej w Zagrzebiu, która dopóty pozostanie, dopóki możliwym będzie przetworzyć ją na formalny fakultet, akademiezną wolnością uczenia się i nauczania obdarzyć się mający.

§. 1.

Akademia ta aż po ów czas nazywać się będzie: „c. k. akademii prawnicza i otrzyma ze skarbu państwa zapomogi, jakich do przeprowadzenia tej reorganizacji potrzeba.

§. 3.

Akademia ta, urządzoną będzie tak, iż każdy, kto do służby państwa, do advokatury, albo do notaryatu wstąpić zamysła, będzie mógł odbyć na takowej czas naukowy, ustawą żądany, najpierw lat trzech; później czterech.

Tylko kandydaci stopnia doktora praw, dopóki nie nastąpi przetworzenie tej akademii w formalny fakultet, winni będą przepędzić, na wszelki przypadek, przynajmniej dwa półrocza z wymaganego ku temu czterolecia, na jakiej austriackiej, albo zagranicznej wszechnicy, na której istnieje wolność uczenia się i nauczania.

§. 4.

Profesorowie na c. k. akademii prawniczej ustanowieni, za urzędników rządowych mają być uważani; pobierają pewne dla zwyczajnych profesorów co dziesięć lat (§. 16) podwyższające się płace i stoją w VII. klasie dyetowej.

§. 5.

Profesorowie ci będą, na wniosek ministra oświecenia, albo drogą powołania, albo drogą rozpisanej konkurencji, albo w skutek odbytych egzaminów konkursowych, przez Naj-

§. 44.

Das Studienjahr beginnt an den k. k. Rechtsakademien in Zukunft mit dem 1. October und dauert bis letzten Juli eines jeden Jahres. Das erste Semester dauert bis Ende Februar, das zweite Semester beginnt mit dem 8. März.

Als wochentlicher Ferialltag wird der Donnerstag erkurt. Rücksichtlich der kirchlichen Ferialtage ist sich an die bestehenden Gesetze oder bis auf weitere Anordnungen an die bisherige Uebung zu halten.

Thun m. p.

381.

Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 4. October 1850,

wodurch die mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 genehmigte provisorische Vorschrift über die Rechtsakademie zu Agram kundgemacht wird.

Seine Majestät haben über Antrag des Ministers des Cultus und Unterrichts mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 folgende provisorische Vorschrift über die Rechtsakademie zu Agram zu genehmigen geruht:

Provisorisches Gesetz über die Rechtsakademie zu Agram.

§. 1.

Bei dem gesteigerten Bedurfe tüchtiger mit den Fortschritten der Wissenschaft und der positiven Gesetzgebung vertrauter Staatsbeamten und Advocaten wird die k. Rechtsakademie zu Agram einer Reorganisation unterzogen, welche in so lange beibehalten wird, bis es möglich seyn wird, dieselbe zu einem förmlichen mit der akademischen Lehr- und Lernfreiheit auszustattenden Facultätsstudium umzugestalten.

§. 2.

Sie führt bis dahin die Benennung „k. k. Rechtsakademie“ und erhält die zur Durchführung dieser Reorganisation nöthigen Zuschüsse aus dem Staatsschatze.

§. 3.

Sie wird so eingerichtet, dass jeder, der in den Staatsdienst, in die Advocatie oder das Notariat einzutreten beabsichtigt, an derselben die vom Gesetze geforderte Studienzeit, zunächst von drei, späterhin von vier Jahren absolviren kann.

Nur die Candidaten des juridischen Doctorgrades werden bis zur Umgestaltung dieser Akademie in eine förmliche Facultät, gehalten seyn, von dem hiez u erforderlichen Quadrienium jedenfalls mindestens zwei Semester an einer österreichischen oder an einer auswärtigen Universität, an welcher Lehr- und Lernfreiheit besteht, zuzubringen.

§. 4.

Die an der k. k. Rechtsakademie angestellten Professoren sind als Staatsbeamte anzusehen, geniessen bestimmte für die ordentlichen Professoren von zehn zu zehn Jahren (§. 16) steigende Besoldungen und stehen in der VII. Diätenklasse.

§. 5.

Sie werden über Antrag des Ministers des öffentlichen Unterrichts entweder auf dem Wege der Berufung oder einer ausgeschriebenen Concurrentz, oder in Folge abgehaltener Con-

jaśniejszego Pana, J. C. Moś, a to z reguły najprzód na trzy lata prowizorycznie mianowani. Te trzy lata jednak, jeżeli podczas takowych swą zdatność udowodnią, i w skutek tego, stanowczego potwierdzenia dostąpią, będą im pod każdym względem tak porachowane, jak gdyby je w stanowczej służbie byli przepędzili.

§. 6.

C. k. akademia prawnicza stoi pod bezpośrednim kierunkiem dyrektora, na którego urząd także jeden ze zwyczajnych profesorów akademii odwoalnie może być mianowany.

Temuz reszta personalu nauczycielskiego, profesorowie, suplenci, adjunkt, nauczyciele języków, tudzież słudzy przy akademii, są podlegli.

W razie przeszkody, zastępuje miejsce dyrektora, z lat służby najstarszy zwyczajny profesor.

§. 7.

Dyrektor dostaje, za sprawowanie interesów dyrektorackich, 300. zir. rocznej remuneracyi, a 100 zlr. ryczałtowego, na załatwienie czynności pisarskich i na dostarczenie materyałów pisarskich.

§. 8.

Dyrektor kieruje studjami na tym zakładzie, i odpowiedzialnym jest nie tylko za naukowe, ale i za polityczne jego stanowisko, tudzież za stan moralny.

Dyrektor zajmuje się przyjmowaniem uczniów, ustanawia, zniósłszy się wprzód z profesorami, podział godzin prelekyj; dozoruje nad odbywaniem egzaminów; widuje zaświadczenia egzaminowe; kontroluje członków personalu nauczycielskiego, w wykonywaniu ich obowiązków nauczycielskich; wykonywa dyscyplinę i podaje sprawozdania wnioski, przez bana Kroacyi i Sławonii do ministerjum oświecenia.

§. 9.

Ważniejsze sprawy naukowe, dyscyplinarne i materyalne, załatwia dyrektor w zwyczajnych i nadzwyczajnych posiedzeniach, przy których wszyscy na akademii urzędujący członkowie personalu nauczycielskiego akademii, znajdować się mają, którym oraz wyjąwszy atoliż nauczycieli języków i adjunktów, także prawo głosowania przysłuża.

Wszelakoż dyrektor uchwałą większości wtedy nie jest zobowiązany, jeżeli mu się zdaje, iż wykonanie uchwały, z odpowiedzialnością, która za stan zakładu naukowego, najpierw na niego spada, pogodzić nie może.

§. 10.

Protokoły obradowania na takowych posiedzeniach, mają być w ośm dni przez bana w oryginale ministerstwu oświecenia do wglądnięcia przeselane.

§. 11.

C. k. akademia prawnicza stoi tym sposobem pod banem, iż zażalenia przeciw rozstrzygnięciom i rozporządzeniom dyrektora, albo ciała nauczycielskiego bezpośrednio rozstrzygać ma; ważniejsze jednak rozrządzenia, tylko prowizorycznie, i pod zasięgnięciem zatwierdzenia przez ministerjum oświecenia, wydawać może.

§. 12.

Najdalej w przeciągu dni 14 po ukończeniu każdego roku szkolnego, ma dyrektor o ministerjum oświecenia przeselać główną relacyę o personalu akademii, o naukowych i nauczycielskich działaniach takowego; o naukowym, politycznym i materyalnym

curprüfungen von Seiner Majestät dem Kaiser, und zwar in der Regel zunächst auf drei Jahre provisorisch ernannt. Diese drei Jahre werden ihnen aber, wenn sie während derselben ihre Tauglichkeit bewähren, und in Folge dessen die definitive Bestätigung erlangen, in jeder Beziehung so angerechnet, als ob sie dieselben in definitiver Dienstleistung zugebracht hätten.

§. 6.

Die k. k. Rechtsakademie steht unter der unmittelbaren Leitung eines Directors, wozu auch einer der ordentlichen Professoren der Akademie widerruflich ernannt werden kann.

Ihm ist das übrige Lehrpersonale, die Professoren, die Supplenten, der Adjunct, die Sprachlehrer, und die Dienerschaft der Akademie untergeordnet. Im Verhinderungsfalle vertritt den Director der seiner Dienstzeit nach älteste ordentliche Professor.

§. 7.

Der Director erhält für die Besorgung der Directoratsgeschäfte eine jährliche Remuneration von 300 Gulden und ein Pauschale von 100 Gulden für die Besorgung der Schreibgeschäfte und Beischaffung der Schreibmaterialien.

§. 8.

Der Director leitet die Studien an diesem Institute und ist sowohl für dessen wissenschaftliche als politische Haltung sowie für den materiellen Zustand verantwortlich.

Er besorgt die Aufnahme der Studirenden, bestimmt nach geplogenem Einvernehmen mit den Professoren die Eintheilung der Vorlesungsstunden, überwacht die Abhaltung der Prüfungen, vidirt die Prüfungszeugnisse, controlirt die Mitglieder des Lehrpersonales in Erfüllung ihrer Lehrpflichten, handhabt die Disciplin, und erstattet Berichte und Vorschläge durch den Banus von Croatien und Slavonien an das Unterrichtsministerium.

§. 9.

Die wichtigeren Studien-, Disciplinar- und materiellen Angelegenheiten behandelt der Director in ordentlichen und ausserordentlichen Sitzungen, bei welchen alle an der Akademie fungirenden Mitglieder des Lehrpersonales der Akademie zu erscheinen, und auch, jedoch mit Ausnahme der Sprachlehrer und der Adjuncten, Stimmrecht haben.

Der Director ist jedoch an den Beschluss der Mehrheit dann nicht gebunden, wenn die Ausführung des Beschlusses ihm mit der Verantwortlichkeit, welche zunächst ihm für den Zustand der Lehranstalt obliegt, nicht vereinbar scheint.

§. 10.

Die Berathungsprotokolle über diese Sitzungen sind binnen acht Tagen im Wege des Banus im Originale an das Unterrichtsministerium zur Einsicht einzusenden.

§. 11.

Die k. k. Rechtsakademie steht in der Art unter dem Banus, dass Beschwerden gegen Entscheidungen und Verfügungen des Directors oder Lehrkörpers zunächst von ihm zu entscheiden sind, wichtigere Verfügungen aber er nur provisorisch und gegen einzuholende Genehmigung des Unterrichtsministeriums treffen kann.

§. 12.

Längstens binnen 14 Tagen nach dem Schlusse eines jeden Studienjahres hat der Director einen Hauptbericht über den Personalstand der Akademie, über die wissenschaftlichen und lehrämlichen Leistungen desselben, über den wissenschaftlichen, politischen und materiellen

stanie zakładu, i oraz duplikat swego głównego katalogu co do publicznych, jak i prywatnych uczniów akademii, wraz z rubrykami zwyczajnymi, mianowicie skutek przedsięwziętych egzaminów wykazującemi.

§. 13.

Przedmioty naukowe, które przy otworzeniu tej akademii uczone być mają, są

1. Filozofia prawa z encyklopedycznym wstępem do prawniczego i politycznego studyum,

2. ustawa karna i procedura karna,

3. dotąd ważność mające prawo prywatne,

4. austriackie prawo cywilne,

5. prawo handlowe i cywilne,

6. teoria statystyki, powszechna europejska, i austriacka statystyka,

7. prawo państwa austriackiego,

8. umiejętności polityczne,

9. prawo górnicze,

10. prawo kościelne,

11. teoria procedury cywilnej wraz z ustawami o sądownym postępowaniu w Kroatyi i Sławonii, nowo obwieszczonemi,

12. wykład ustaw finansowych i administracyjnych, dla tego królestwa wydanych.

§. 14.

W przyszłym rozciągnięciu studyum prawniczego i politycznego z trzyletniego kursu na czteroletni, trzeba mieć staranie o pomnożenie sił nauczycielskich i odpowiednie rozciągnięcie odczytów o pojedynczych przedmiotach.

§. 15.

Za zwyczajnych profesorów takiego zakładu, z reguły ci tylko uważanymi i według tego normalu ustanowionymi będą, na których się, w skutek powierzonego im urzędu naukowego, wkłada obowiązek odbywania odczytów z jednego lub więcej przedmiotów, w §. 16. wymienionych, tygodniowo przynajmniej przez 10. godzin

Nadzwyczajnymi profesorami są z reguły ci, którzy wyjątkowo dla innych, jak tamże wymienionych przedmiotów, ustanowieni są, albo którzy z swą posadą biorą na siebie tylko zobowiązanie do odczytów w mniejszej jak tu właśnie namienionej liczbie godzin.

Czy jaki profesor na przyszłość za zwyczajnego ma być uważany, to zawierać mają dekreta ustanowienia, przy reorganizacji nowo wystawić się mające.

Oprócz profesorów, mają być ustanowieni adjunkci i nauczyciele języków z szczególnem uwzględnieniem języków w kraju zwyczajnych, o ile się ku temu zdadne nadarzają osoby, i potrzeba tego wymaga.

§. 16.

Płace zwyczajnych profesorów, wynoszą po 1000. zlr. z prawem posunięcia co dziesięć lat do zlr. 1200. i 1400, rachując od dnia mianowania na zwyczajnego profesora na tej akademii.

Zustand der Anstalt, und ein Duplicat seines Hauptkataloges über die öffentlich und privat Studirenden der Akademie, mit den üblichen Rubriken und insbesondere über den Erfolg der vorgenommenen Prüfungen, an das Unterrichtsministerium einzusenden.

§. 13.

Diejenigen Lehrgegenstände, welche bei Eröffnung dieser Akademie gelehrt werden sollen, sind:

1. Rechtsphilosophie nebst einer encyclopädischen Einleitung in das rechts- und staatswissenschaftliche Studium;
2. das Strafrecht und der Strafprocess;
3. das bisher geltende Privatrecht;
4. das österreichische bürgerliche Recht;
5. das Handels- und Wechselrecht;
6. die Theorie der Statistik, allgemeine europäische und österreichische Statistik;
7. das österreichische Staatsrecht;
8. die politischen Wissenschaften;
9. das Bergrecht;
10. das Kirchenrecht;
11. die Theorie des Civilprocesses mit den über das gerichtliche Verfahren in Croaaten und Slavonien neu kundgemachten Gesetzen;
12. die Darstellung der für dieses Königreich erlassenen finanziellen und administrativen Gesetze.

§. 14.

Mit der künftigen Ausdehnung des Studiums der Rechts- und Staatswissenschaften von einem dreijährigen zu einem vierjährigen Cours ist für eine Vermehrung der Lehrkräfte und eine entsprechende Ausdehnung der Vorträge über einzelne Gegenstände zu sorgen.

§. 15.

Als ordentliche Professoren dieser Anstalt werden in der Regel nur diejenigen angesehen, und nach diesem Normale angestellt, welche in Folge des ihnen anvertrauten Lehramtes verpflichtet werden, über einen oder mehrere der im §. 13 angeführten Gegenstände wochentlich wenigstens durch zehn Stunden zu lesen.

Ausserordentliche Professoren sind in der Regel diejenigen, welche ausnahmsweise für andere als die dort genannten Gegenstände angestellt werden, oder welche mit ihrer Anstellung nur die Verpflichtung einer geringeren, als der eben erwähnten Stundenzahl von Vorlesungen übernehmen.

Ob ein Professor in Zukunft als ordentlicher oder ausserordentlicher anzusehen komme, haben die bei dieser Reorganisirung neu auszustellenden Anstellungsdecrete zu enthalten.

Nebst den Professoren sind nach Massgabe, als sich hiezü taugliche Individuen finden, und sich darnach ein Bedürfniss herausstellt, Adjuncten und Sprachlehrer mit besonderer Berücksichtigung der landesüblichen Sprachen anzustellen.

§. 16.

Die Gehalte der ordentlichen Professoren betragen 1000 fl. mit dem Rechte der Vorrückung in 1200 fl. und 1400 fl. von zehn zu zehn Jahren, gerechnet von dem Tage der Ernennung zum ordentlichen Professor an dieser Akademie.

Nadzwyczajni profesorowie dostają w stałej płacy po 600—900 zlr. Nauczyciele języków po 300—600 zlr.; a adjunkci po 400 zlr., wszyscy ci bez prawa do posunięcia. Oprócz tego pobierają profesorowie roczną kwotę ryczałtową z opłaty szkolnej, która to kwota, z uwzględnieniem dochodu z tejże szkolnej opłaty od czasu do czasu, przez ministerjum oświecenia w porozumieniu z ministerstwem finansów, będzie ustanowiona.

Ryczałty takowe ustanawiają się na teraz dla każdego zwyczajnego profesora po 100. zlr. mon. konw. rocznie, dla nadzwyczajnego po 50 zlr. mon. konw. i będą w 2. ratach. 1-go marca i 1-go Sierpnia, z dołu przekazane i wypłacane.

Jeżeli jakiemu zwyczajnemu profesorowi, oprócz przedmiotów naukowych, dla których jest ustanowiony, jeszcze drugi lub trzeci przedmiot naukowy równolegle będzie poruczony, natenczas wedle tego, czyli liczba jego dziennych godzin odczytowych tym sposobem dziennie na 2, 3, lub 4 godziny powiększoną będzie, oprócz zwyczajnej jego płacy, przekazuje mu się remuneracya rocznych 200—400 zlr., zawisła zresztą od tego nadzwyczajnego i rzeczywistego zatrudnienia.

Jeżeli zachodzi potrzeba suplowania jakiej usystemizowanej katedry nauczycielskiej, suplent ma prawo domagania się należytości substytucyjnej, wedle dalszego jego nauczycielskiego stanowiska wymierzyć się mającą.

§. 17.

Adjunkt, wedle okoliczności c. k. akademii prawniczej, przydać się mający, ku temu jest przeznaczony, aby dawał bezpłatne publiczne korepetycye z jednego lub drugiego przedmiotu naukowego, p. dług okoliczności, w innym języku krajowym, jak w którym go odczytuje zwyczajny profesor, aby podczas krótszych przerw odczytów jakiego profesora, suplował onegoż; aby przy załatwianiu interesów dyrektorackich, był ku pomocy dyrektorowi w pracach conceptowych i tłumaczeniach, i aby się przygotowywał na profesurę z jednego lub drugiego przedmiotu naukowego.

Za to pobiera adjutum, w §. 16. wymienione. Jego posada każdego czasu jest odwołaną.

§. 18.

Uczniowie na c. k. akademii prawniczej, są albo uczniami publicznymi, albo prywatnymi.

Warunkiem przyjęcia są: że się z skutkiem poświęcali byli studyum przygotowawczym, przez czas ustawą przepisany, i że, począwszy od roku szkolnego 1850/52 wykazali byli swą dojrzałość do wyższych studyum, przez odbyty egzamin dojrzałości na tej akademii, albo na jakim publicznym wyższem gimnazyum, lub że przestąpili do takiej akademii, albo z jakiej wszechnicy, albo z innej jakiej akademii prawniczej.

Co do przedsiębranie takowych egzaminów na tej akademii, wyjdą osobne postanowienia.

Przyjmowanie, przez dyrektora będzie sprawowane.

§. 19.

Prywatne studyum dozwala się wprawdzie tymczasowo jeszcze na tej akademii wyjątkowo, z skutkami studyum publicznego, atoliż tylko dla krajowców z Węgier, Krocyci i Sławonii, z Siedmiogrodu i Wojewodiny wraz z banatem Temeskim i z Dalmacyi. Jeżeliby zniesienie tegoż nastąpić miało, ma to przynajmniej rok wprzód być obwieszczonem.

Die *ausserordentlichen Professoren* erhalten eine fixe Besoldung von 600—900 fl., die *Sprachlehrer* von 300—600 fl. und die *Adjuncten* von 400 fl., alle diese ohne *Vorrückungsrecht*. *Ausserdem* beziehen die *Professoren* einen jährlichen Pauschalbetrag des *Unterrichtsgeldes*, welcher mit Rücksicht auf den Ertrag desselben von Zeit zu Zeit von dem *Unterrichtsministerium* im Einvernehmen mit dem *Finanzministerium* bestimmt wird. *Vorläufig* werden diese *Pauschalien* für jeden *ordentlichen Professor* auf jährliche 100 fl. C. M., für die *ausserordentlichen* auf 50 fl. C. M. bestimmt, und in zwei Raten am 1. März und am 1. August *decurso* angewiesen und ausbezahlt.

Wird einem *ordentlichen Professor* neben den *Lehrfächern*, für welche er *angestellt* ist, dauernd noch ein *zweites oder drittes Lehrfach* übertragen, so wird ihm, je nachdem die *Zahl seiner täglichen Vorlesestunden* auf diese Weise *auf tägliche zwei, auf drei oder vier Stunden* gesteigert wird, neben seinem *ordentlichen Gehalte* eine, übrigens stets durch diese *ausserordentliche und wirkliche Verwendung bedingte Remuneration* von jährlichen 200—400 fl. angewiesen.

Tritt die *Nothwendigkeit einer Supplirung* einer *systemisirten Lehrkanzel* ein, so hat der *Supplent* die nach seiner sonstigen *lehrämlichen Stellung* zu bemessende *Substitutionsgebühr* anzusprechen.

§. 17.

Der nach Umständen der *k. k. Rechtsakademie* beizugebende *Adjunct* ist dazu bestimmt, *unentgeltliche öffentliche Correpetitionen* über das eine oder andere *Lehrfach* allenfalls in einer anderen *Landessprache*, als in welcher ein *ordentlicher Professor* lecht, zu halten, bei kürzeren *Unterbrechungen der Lehrvorträge* eines *Professors* ihn zu *suppliren*, den *Director* bei *Führung der Directorats-Geschäfte* durch *Conceptsarbeiten* und *Uebersetzungen* zu unterstützen, und sich auf die *Professur* des einen oder anderen *Lehrfaches* vorzubereiten.

Hiefür bezieht er das §. 16 erwähnte *Adjulium*. Seine *Anstellung* ist eine *jederzeit widerrufliche*.

§. 18.

Die *Studirenden* dieser *k. k. Rechtsakademie* sind entweder *öffentliche* oder *privat Studirende*.

Ihre *Aufnahme* ist dadurch bedingt, dass sie sich den *Vorbereitungsstudien* durch die *gesetzliche Zeit* mit Erfolg gewidmet, und vom *Studienjahre 1851-52 an*, ihre *Reife* für die *höheren Studien* durch eine, an dieser *Akademie* oder an einem *öffentlichen Obergymnasium* abgelegte *Maturitätsprüfung* dargethan haben, oder an dieselbe von einer *Universität* oder einer anderen *k. k. Rechtsakademie* übertreten.

Ueber die *Vornahme* dieser *Prüfungen* an dieser *Akademie* werden *besondere Bestimmungen* erfolgen.

Die *Aufnahme* wird von dem *Director* besorgt.

§. 19.

Das *Privatstudium* ist zwar *vorläufig* an dieser *Akademie* noch mit den *Wirkungen* des *öffentlichen Studiums* *ausnahmsweise zulässig*, jedoch nur für die *Landesangehörigen Ungarns, Croatiens und Slavoniens, Siebenbürgens* und der *Woiwodina* sammt dem *Temeser Banate* und *Dalmatiens*. Die *allfällige Aufhebung* desselben wird wenigstens *Ein Jahr vorher* bekannt zu geben seyn.

§ 20

Do przypuszczenia do prywatnego studium na tej akademii, potrzeba zezwolenia bana. Takowe tym tylko uczniom udzielone być ma, którzy przez właściwe stosunki są przeszkodzeni uczęszczać na odczyty publiczne. Uczeń ma o to przed rozpoczęciem roku szkolnego upraszać, a oraz w proźbie

- a) stosunki przedstawić, które mu uczęszczenie na odczyty niemożliwym czynią.
- b) zwyczajne swe zamieszkanie wykazać.

Kandydat, pozyskawszy na swą proźbę pozwolenie, winien mieć staranie o tem, aby natychmiast do głównego katalogu akademii i do specjalnych katalogów tych profesorów był zapisanym, z przedmiotów których swego czasu chce być egzaminowanym. Bez pozwolenia bana i bez poprzedzającego należytego zapisaniu do katalogów, prywatny uczeń nie ma być przypuszczonym.

§ 21.

Przyjmowanie tak publicznych jak prywatnych uczniów, dzieje się z reguły, tylko podług rocznych kursów, przeto na jedno półrocze zimowe i po niem następujące lato.

Tylko z przyczyn szczególnego uwzględnienia godnych, może uczeń wyjątkowo na takowe półrocze być przyjętym, albo przejść na uniwersytet po upływie półrocza zimowego.

§ 22.

Zwyczajny do przyjmowania termin publicznych uczniów, jest 8 dni przed i 8 po prawem rozpoczęciu każdego półrocza. Tylko z przyczyn szczególnego uwzględnienia godnych, może ciało nauczycielskie termin ten w pojedynczych przypadkach o dalsze 8 dni przedłużyć.

Dyrektor wydaje publicznym uczniom poświadczenie przyjęcia, wciąga ich na cyonałe do głównego katalogu, a ci tedy o przyjęcie i zapisanie do specjalnych katalogów, osobiście się zgłaszają do profesorów dotyczących.

§ 23.

Dyrektor utrzymuje wszystkich uczniów akademii w głównym katalogu w ewidencji, który dla każdego rocznego kursu oddzielnie ma być prowadzonym, i następujące zawiera rubryki:

1. Imię, nazwisko i wiek ucznia.
2. Miejsce urodzenia i kraj.
3. Pomieszkanie tegoż.
4. Imię, nazwisko i stan ojca, lub opiekuna, jeżeli ów już zmarł.
5. Czy uczeń jest stypendystą, albo od opłaty uwolnionym, lub nie.
6. Wyszczególnienie kolegów, dla których uczeń jest zapisanym.
7. Wiele godzin tygodniowo każde z nich zapełnia.
8. Pilność w uczęszczaniu na takowe.
9. Klasa postępową przy odbytym egzaminie pół- albo całorocznym.
10. Uwaga.

Najpierw mają być wyszczególnieni uczniowie publiczni, a potem prywatni, a to z osobna porządkiem alfabetycznym. Pod rubryką „uwaga“ ma szczególnie być wciągnionem:

§. 20.

Um zum Privatstudium an dieser Akademie zugelassen zu werden, ist die Bewilligung des Banus erforderlich. Diese ist nur Studirenden zu ertheilen, welche durch besondere Verhältnisse gehindert sind, die öffentlichen Vorlesungen zu besuchen. Der Studirende hat dieselbe vor Beginn des Studienjahres anzusuchen, und in dem Gesuche:

- a) die Verhältnisse darzulegen, welche ihm den Besuch der Vorlesungen zur Unmöglichkeit machen;
- b) seinen ordentlichen Wohnsitz nachzuweisen.

Nach Bewilligung dieses Gesuches hat der Candidat dafür Sorge zu tragen, auser sogleich in den Hauptkatalog der Akademie und in die Specialkataloge derjenigen Professoren, aus deren Fächern er seinerzeit geprüft werden will, eingetragen werde.

Ohne eine von dem Banus erhaltene Bewilligung und ohne die vorausgegangene gehörige Eirschreibung in die Kataloge ist der Privatstudirende nicht zu den Prüfungen zuzulassen.

§. 21.

Die Aufnahme sowohl der öffentlich, als privat Studirenden geschieht in der Regel nur nach Jahrgängen, somit für ein Winter- und das darauf folgende Sommer-Semester.

Nur aus besonderen, rücksichtswürdigen Gründen ist eine Aufnahme für das Sommer-Semester, oder der Uebertritt eines Studirenden an eine Universität nach Ablauf eines Winter-Semesters zulässig.

§. 22.

Die ordentliche Frist zur Aufnahme der öffentlich Studirenden sind 8 Tage vor und 8 Tage nach dem gesetzlichen Anfange eines jeden Semesters. Nur aus besonders rücksichtswürdigen Gründen kann der Lehrkörper in einzelnen Fällen diese Frist um weitere 8 Tage verlängern.

Der Director fertigt den öffentlich Studirenden einen Aufnahmschein aus, trägt ihr Nationale in den Hauptkatalog ein und sie haben sich dahin persönlich bei den betreffenden Professoren zur Aufnahme und Eintragung in die Specialkataloge zu melden.

§. 23.

Der Director hält sämtliche Studirende der Akademie in einem Hauptkataloge in Evidenz, welcher für jeden Jahrgang abgedruckt zu führen ist, und folgende Rubriken enthält:

1. Vor- und Zuname und Alter des Studirenden;
2. Geburtsort und Land;
3. Wohnung desselben;
4. Vor- und Zuname und Stand des Vaters und wenn derselbe nicht mehr am Leben ist, des Vormundes;
5. ob er Stipendist, oder vom Unterrichtsgelde befreit ist, oder dasselbe zahlt;
6. Angabe der Collegien, für welche der Studirende eingeschrieben ist;
7. wie viele Stunden wöchentlich jedes derselben ausfüllt;
8. Fleiss im Besuche derselben;
9. Fortgangsklasse bei der angestellten Semestral- oder Annualprüfung;
10. Anmerkung.

Zuerst sind die öffentlich, dann die privat Studirenden abgedruckt in alphabetischer Ordnung anzuführen. Unter der Rubrik Anmerkung sind insbesondere einzutragen:

- a) nadmienia o akademickim zachowaniu się, o ile to nie było odpowiedniemi ustawom, tudzież postępowaniu dyscyplinarnemu, jeżeli jakie miejsce miało;
- b) u prywatystów, pozwolenie bana, do prywatnego studyum;
- c) z którego zakładu naukowego uczeń do akademii wstąpił.

§. 24.

Uczniowie tej akademii, o tyle tylko używają wolności uczenia się, że się im nie przepisuje żadnego w ich studyum planu, lecz ich zdaniu pozostawia, aby sobie kolejny porządek przedmiotów naukowych, i oraz, jeżeliby na jakiej akademii więcej profesorów tego samego przedmiotu uczyło, aby sobie także i profesora sami obrali, u którego się zapisać chcą.

§. 25.

Aby jednak uczniowi na przyszłość, przepędzony na tej c. k. akademii prawniczej czas naukowy, do owej liczby lat studyów wrachowanym był, które wykazać będzie miał, chcąc być przypuszczonym do egzaminu rządowego, musi takowy do tyle kolegów dać się zapisać, i wedle postanowień następných §§. egzamina z nich odbyć, aby niemi, wyjąwszy dni feryalne, tygodniowo przynajmniej 15 godzin odczytów, zapelnione zostały. Jeżeli jednak uczeń, który zamiast 3 lat, 4 lata na akademii przepędził, tedy tylko obowiązany jest najmniej 10 godzin w tygodniu na kolegia uczęszczać, te 4 lata będą mu jednak tylko za 3 roczne kursa prawnego jego czasu naukowego porachowane. Do tejsze liczby godzin 10 albo 15, tygodniowego uczęszczania, nie mogą jednak wrachowane być godziny korepetycyjne adjunkta i godziny nauczycieli języków.

§. 26.

Przejsie z tej akademii prawniczej do drugiej, czyli do uniwersytetu, albo przeciwnie, wolne jest każdemu uczniowi, z reguły tylko po upływie całego półrocza.

§. 27.

Uczniowie tej akademii, którzy zamysłają wstąpić do służby publicznej, do adwokatury, do notaryatu, albo nabyć stopień doktora, i którzy tym końcem wedle rozporządzenia o egzaminach teoretycznych z dnia 30. Lipca 1850 (dziennik praw państwa Część CX. Nr. 327), zobowiązani są wykazać 3 albo 4 lata czasu naukowego, mają się poddać egzaminowi z przedmiotów, dla których są zapisani, w tym czasie i tym sposobem, jak to w następujących §§. jest przepisano, przeciwnie bowiem nie byłoby im do ich czasu naukowego wrachowane półrocza, dostatecznemi zaświadczeniami egzaminowemi nie wykazane, bez różnicy, czyby byli uczniami publicznymi, czy prywatnymi.

§. 28.

Egzamina te tak dla publicznych jak dla uczniów prywatnych, mają się piśmiennie i ustnie, a ostatnie publicznie odbywać, klasyfikacya dzieje się publicznie. Profesorom jak najsurowiej zakazano przedsiębrać jakibądź egzamin u siebie w domu pod jakimkolwiek bądź pretekstem.

Piśmienne egzamina mają się przedsiębrać 2 aż do 3 tygodni przed upływem półrocza, a wypracowania egzaminowe, przez 2-ch profesorów mają być cenzurowane.

- a) Bemerkungen über das akademische Betragen, soweit dasselbe den Gesetzen nicht angemessen war, und die allenfalls verhängte disciplinäre Behandlung;
- b) bei Privatisten die Bewilligung des Banus zum Privatstudium;
- c) von welcher Lehranstalt der Studirende an die Akademie eingetreten.

§. 24.

Die Studirenden dieser Akademie genießen nur in soferne die Lernfreiheit, als ihnen kein bestimmter Studienplan vorgezeichnet, sondern es ihrem Ermessen überlassen wird, sich die Reihenfolge der Lehrfächer, und wenn an der Akademie über denselben Gegenstand mehrere Professoren lehren sollten, sich den Professor selbst zu wählen, bei welchem sie sich einschreiben lassen.

§. 25.

Soll jedoch einem Studirenden in Zukunft die an dieser k. k. Rechtsakademie zugebrachte Studienzeit in jene Anzahl von Studienjahren eingerechnet werden, welche er bei Zulassung zur Staatsprüfung auszuweisen haben wird, so muss er sich in so viele Collegien einschreiben lassen, und nach den Bestimmungen der folgenden Paragraphen Prüfungen über dieselben ablegen, dass durch dieselbe mit Ausnahme der Ferialtage wöchentlich wenigstens 15 Stunden im Vortrage ausgefüllt werden. Wenn jedoch ein Studirender statt drei Jahre vier Jahre an der Akademie zubringt, so ist er nur zu einem wöchentlichen Collegienbesuche von 10 Stunden verpflichtet, doch werden ihm diese vier Jahre nur als drei Jahrgänge seiner gesetzlichen Studienzeit angerechnet. In die wöchentliche Stundenzahl von 10 oder 15 Stunden dürfen jedoch die Corruptionsstunden des Adjuncten und die Unterrichtsstunden der Sprachlehrer nicht eingerechnet werden.

§. 26.

Der Uebertritt von dieser Rechtsakademie an eine andere, oder an eine Universität oder umgekehrt, steht jedem Studirenden in der Regel nur nach Ablauf eines ganzen Jahrganges frei.

§. 27.

Diejenigen Studirenden dieser Akademie, welche beabsichtigen, in den öffentlichen Dienst, in die Advocatie, in das Notariat einzutreten, oder einen gelehrten Grad zu erwerben, und zu diesem Behufe nach der Verordnung über die theoretischen Staatsprüfungen vom 30. Juli 1850 (Reichsgesetzblatt, Stück CX., Nr. 327) verpflichtet sind, eine Studienzeit von drei oder vier Jahren auszuweisen, haben sich über diejenigen Gegenstände, für welche sie inscribirt sind, Prüfungen in der in den folgenden Paragraphen bezeichneten Zeit und Art zu unterziehen, widrigens ihnen die nicht durch genügende Prüfungszeugnisse ausgewiesenen Semester nicht in ihre Studienzeit eingerechnet werden, sie mögen öffentlich oder privat Studirende seyn.

§. 28.

Die Prüfungen sowohl für die öffentlich als privat Studirenden sind schriftlich und mündlich, und die letzteren öffentlich abzuhalten, die Classification wird öffentlich vorgenommen. Es ist den Professoren strengstens untersagt, irgend eine Prüfung unter was immer für einem Vorwande bei sich zu Hause vorzunehmen.

Die schriftlichen Prüfungsarbeiten sind zwei bis drei Wochen vor Ausgange des Semesters vorzunehmen, und von zwei Professoren zu censuriren. Das Resultat ihrer Beurtheilung ist auf der

Rezultat ich osądzenia, na samym wypracowaniu w krótkości ma być namieniony, a osądzenie, podpisem osądzającego opatrzone.

To osądzenie ma przy okalkulowaniu postępu, być uwzględnionem. Elaborata ma dyrektor przez 1 rok przechować, i na żądanie przełożonym władzom do wglądnięcia przedkładać. Przekupstwo albo podstępny przy egzaminach lub przy wystawieniu zaświadczeń, pociągają za sobą nieubłagannie złożenie z urzędu.

§. 29.

Przy przedsięwzięciu egzaminów, ma być przytomnym dyrektor albo drugi przez niego oznaczony zwyczajny profesor. Stopnie klasyfikowania są: Eminencya, pierwsza i druga klasa. Te klasy mają być udzielane podług bezwzględnej, nie zaś podług względnej uzdolnienia ucznia, a eminencye, tym tylko, którzy trafią odpowiednią na wszystkie im przedłożone pytania szczególną objawili pilność i zupełnie odpowiednią wiedzę.

§. 30.

Zaświadczenia mają przez dyrektora być kontrasygnowane, i oprócz nazwiska ucznia, miejsca jego urodzenia i oznaczenia rocznego kursu i półrocza, zawierać jeszcze:

- a) czy uczeń jest stypendystą, albo od opłaty szkolnej uwolnionym, lub nie;
- b) wymienienie przedmiotu i języka, w którym go wykładano;
- c) ile godzin dziennie lub tygodniowo, na jego odczyty poświęcono;
- d) czy uczeń na kolegia uczęszczał, albo egzamin jako prywatysta złożył, w którymto przypadku nadmienić się ma datum otrzymanego pozwolenia do studyum prywatnego.
- e) odniesioną klasę postępową, a
- f) przy uczeniu publicznym, osądzenie jego pilności w uczęszczaniu na kolegia i jego akademickiego zachowania się.

§. 31.

Ogólny zwyczajny termin do przedsięwzięcia egzaminów, są ostatnie 8—14 dni przed upływem każdego półrocza.

Dodatkowe egzamina albo egzamina powtórne, w celu poprawienia otrzymanej drugiej klasy, mogą być przedsięwzięte tylko podczas pierwszego miesiąca najbliższego półrocza. Jeżeli egzamin jaki powtórzono, to w zaświadczeniu nadmienić się winno.

Uczniowi, który otrzymanej 2. klasy przy egzaminie powtórnym nie poprawił, nie będzie wrachowane dotyczące półrocze, albo przy całorocznym przedmiocie, cały kurs roczny, do jego studyów czasu.

§. 32.

Egzamina będą przedsięwzięte albo półrocznie, albo całorocznie, wedle tego, czy dotyczący przedmiot naukowy w jednym półroczu ukończonym, lub też przez 2 półrocza ciągle wykładany bywa.

Wtedy tylko, kiedy uczeń wyjątkowo otrzymuje zezwolenie od bana ku temu, aby przeszedł po pierwszym półroczu na inną akademię, albo na uniwersytet, musi się z nim, nim przystąpi do całorocznego przedmiotu, przedsięwziąć egzamin z tej części przedmiotu, która była w dotyczącem półroczu wykładaną.

Ausarbeitung selbst mit kurzen Worten zu bemerken, und die Beurtheilung mit der Unterschrift des Beurtheilers zu versehen

Diese Beurtheilung ist bei dem Calcül des Fortganges in Anschlag zu bringen. Die Elaborate sind von dem Director durch ein Jahr aufzubewahren, und auf Verlangen den vorgeetzten Behörden zur Einsicht vorzulegen. Bestechlichkeit oder Unterschleife bei Prüfungen oder Ausstellung von Zeugnissen ziehen unnachsichtlich die Cassation nach sich.

§. 29.

Der Vornahme der Prüfungen hat der Director oder ein zweiter, von ihm bezeichneter ordentlicher Professor beizuwohnen. Die Abstufungen der Classification sind: Vorzugsclasse, erste und zweite Classe. Diese Classen sind jedoch nach der absoluten nicht nach der relativen Befähigung des Studirenden und Vorzugsclassen denjenigen zu ertheilen, welche durch eine treffende Beantwortung aller ihnen vorgelegten Fragen, einen ausgezeichneten Fleiß und ein vollkommen entsprechendes Wissen an den Tag gelegt haben.

§. 30.

Die Zeugnisse sind von dem Director zu contrasigniren, und haben ausser dem Namen des Studirenden, seinem Geburtsorte, und der Bezeichnung des Jahrganges und Semesters noch zu enthalten:

- a) ob der Studirende Stipendist oder vom Unterrichtsgelde befreit, oder zahlungspflichtig ist;
- b) die Bezeichnung des Gegenstandes und der Sprache, in welcher über denselben vorgetragen wurde;
- c) die tägliche oder wochentliche Stundenzahl der darüber gehaltenen Vorlesungen;
- d) ob der Studirende die Collegien besucht, oder die Prüfung als Privatist abgelegt hat, in welchem Falle das Datum der erhaltenen Bewilligung zum Privatstudium zu bemerken ist;
- e) die erhaltene Fortgangsclasse;
- f) bei öffentlich Studirenden das Urtheil über seinen Fleiß in Collegienbesuche und sein akademisches Betragen.

§. 31.

Der allgemeine ordentliche Termin zur Vornahme der Prüfungen sind die letzten 8--14 Tage vor Ablauf eines jeden Semesters.

Nachträgliche Prüfungen oder Wiederholungsprüfungen zur Verbesserung einer erhaltenen zweiten Classe können nur innerhalb des ersten Monates des nächsten Semesters vorgenommen werden. Dass eine Prüfung eine wiederholte war, ist im Zeugnisse zu bemerken

Einem Studirenden, der eine erhaltene zweite Classe in wiederholter Prüfung nicht verbessert hat, wird das betreffende Semester oder bei einem ganzjährigen Gegenstande der ganze Jahrgang in seine Studienzeit nicht eingerechnet.

§. 32.

Die Prüfungen werden halb- oder ganzjährig vorgenommen, je nachdem der betreffende Lehrgegenstand in einem Semester abgeschlossen oder in zwei Semestern fortlaufend vorgetragen wird.

Nur dann, wenn ausnahmsweise ein Studirender die Bewilligung des Banus erhält, nach dem ersten Semester an eine andere Akademie oder an eine Universität überzutreten, muss rücksichtlich des ganzjährigen Gegenstandes mit ihm vor dem Uebertritte eine Prüfung über den in dem betreffenden Semester vorgetragenen Theil des Gegenstandes vorgenommen werden.

§. 33.

Z każdego egzaminu z jakiego przedmiotu, ma być wydane osobne zaświadczenie.

Taksy egzaminowe pod żadnym pretekstem nie mają być od uczniów, czy to publicznych, czy prywatnych, ani opłacane, ani przyjmowane.

Oprócz tych w §. 32. namienionych publicznych egzaminów, żadne inne (Tentamina, albo publiczne defensye) na akademiach miejsca nie mają.

§. 34.

Dyscyplinarne przepisy, dla uczniów na austriackich wszechnicach ważność mające, mają w ogólności także i do uczniów na akademiach być zastosowane. Z przyczyny trwającego niedbalstwa w uczęszczaniu na kolegia, gorszących ekscesów, naruszeń akademickiego porządku, albo ubliżenia winnego uszanowania, przeciw dyrektorowi, albo profesorom, może ciało nauczycielskie wykluczyć ucznia z akademii, albo mu odmówić przypuszczenia do egzaminów.

Pomniejsze akademickie przewinienia, mają być karcone albo przestrogą, albo naganą przed zgromadzonym ciałem nauczycielskim.

Wszystkie dyscyplinarne uchwały, mają w osobnym protokole i w głównym katalogu być zanotowane i do absoltoryum ucznia, wedle istotnej treści, wciągnięte.

Jeżeli dyscyplinarny wyrok zapada na zupełne wykluczenie ucznia ze wszystkich studyów na austriackiej wszechnicy, albo na akademii prawniczej, ma takowy ministerstwu oświecenia do zatwierdzenia być przedłożonym, a gdy to zatwierdzenie nastąpi, wszystkim austriackim wszechnicom i c. k. publicznym akademiom prawniczym udzielonym.

§. 35.

Za korzystanie z c. k. akademii prawniczej, ma każdy publiczny i prywatny uczeń uiszczać opłatę szkolną po 8 złr. m. k. od półrocza, na rzecz funduszu akademii.

Z końcem każdego roku, winien dyrektor zakładu, w porozumieniu z kolegiem profesorów, przedłożyć wykaz stanu personalu i dochodu z opłaty szkolnej, banowi.

§. 36.

Uczniowie, których rodzice, i którzy sami są ubodzy, i to zupełnie wiarogodnymi wykażą dowody, mogą być od opłaty szkolnej uwolnieni; toż samo tycze się także mających wsparcie z fundacyi i stypendystów. Jednakże takowe uwolnienia tylko na jeden rok się udzielają, po którego upływie, uwolnieni o odnowienie uwolnienia upraszać mogą, jeżeli ich zachowanie nienagannem jest i jeżeli się naukom z dobrym oddawali skutkiem.

Wszystkie proźby o uwolnienie, mają się podawać do ciała nauczycielskiego, a to takowe wraz z swem zdaniem banowi przedłożyć winno, któremu rozstrzygnięcie przystoi.

Także i dalsze używanie stypendyum, zawisło od wykazu nienagannego zachowania i pilnego do studyów przykładania się.

§. 33.

Ueber jede Prüfung aus einem Gegenstande ist ein besonderes Zeugniß auszustellen.

Prüfungstaxen dürfen unter keinem Vorwande, sei es von öffentlich oder privat Studirenden gegeben oder angenommen werden.

Ausser den §. 32 erwähnten öffentlichen Prüfungen haben keine andern (tentamina oder öffentliche defensionen) an der Akademie stattzufinden.

§. 34.

Die für Studirende an österreichischen Universitäten geltenden Disciplinavorschriften haben im Allgemeinen auch Anwendung auf die Studirenden der Akademie. Wegen beharrlichen Unfleisses im Besuche der Collegien, ärgerlichen Excessen, wegen Störungen der akademischen Ordnung oder Verletzung der schuldigen Achtung vor dem Director oder den Professoren kann ein Studirender von dem Lehrkörper von der Akademie weggewiesen, oder ihm die Zulassung zu den Prüfungen verweigert werden.

Geringere akademische Vergehen sind durch Warnung oder durch Verweis vor dem versammelten Lehrkörper zu ahnden.

Alle Disciplinarerkenntnisse sind in einem eigenen Protokolle und in dem Hauptkataloge vorzunehmen und in das Absolutorium des Studirenden dem wesentlichen Inhalte nach aufzunehmen.

Ergeht ein Disciplinarurtheil auf gänzliche Ausschliessung von allen Studien an einer österreichischen Universität oder an einer Rechtsakademie, so ist dasselbe dem Unterrichtsministerium zur Bestätigung vorzulegen und wenn diese erfolgt, sämtlichen österreichischen Universitäten und k. k. und öffentlichen Rechtsakademien mitzutheilen.

§. 35.

Für die Benützung der k. k. Rechtsakademie ist von jedem öffentlich und privat Studirenden ein Unterrichtsgeld von 8 fl. C. M. pr. Semester für Rechnung des Akademiefondes (siehe jedoch §. 16) zu bezahlen.

Am Schlusse jedes Jahrganges hat der Director der Anstalt im Einvernehmen mit dem Professorencollegium einen Ausweis über den Personalstand und den Ertrag des Unterrichtsgeldes dem Banus vorzulegen.

§. 36.

Studirende, deren Eltern und welche selbst mittellos sind, und diess durch vollen Glauben verdienende Belege darthun, können von der Entrichtung des Unterrichtsgeldes befreit werden. Diess gilt auch von Stifflingen und Stipendisten. Doch werden solche Befreiungen nur auf Ein Jahr ertheilt, nach dessen Verlauf die Befreiten um Erneuerung der Befreiung einkommen können, wenn ihr Benehmen tadellos ist und sie ihren Studien mit gutem Erfolge obgelegen sind.

Alle Befreiungsgesuche sind bei dem Lehrkörper einzureichen und von diesem gutächlich dem Banus, welchem die Entscheidung zusteht, vorzulegen.

Auch der Fortgenuss eines Stipendiums ist von dem Nachweise eines tadellosen Benehmens und einer fleissigen Verwendung in den Studien abhängig.

§. 37.

Zaden uczeń nie może, pod odpowiedzialnością profesorów, do egzaminu być przypuszczonym, dopóki się nie wykazał u profesora dotyczącego z uiszczoną opłatą szkolną, albo z otrzymanego uwolnienia.

Profesorowie mają przy przedsięwzięciu egzaminów, dyrektor zaś przy wręczaniu zaświadczeń dla uczniów, zanotować w swych katalogach numer i datę kwitów na uiszczoną opłatę szkolną.

§. 38.

Przy odejściu ucznia z akademii, ma mu dyrektor wydać absolutorium z odbytych na niej studyów z analogicznym zastosowaniem rozrządzenia ministeryalnego z dnia 10. Marca 1850 (dziennik praw państwa część XXXIII. Nr. 117) o zaświadczeniach uniwersyteckich.

§. 39.

Z tegożto absolutorium musi się poznać dać, do których studyów uczeń w każdym półroczu najszczegółoiej się przykładał, z jakim skutkiem się egzaminom poddał, i ile półroczy na akademii z tym skutkiem przepędził, aby mu takowe do jego czasu studyów mogły być wrachowane.

Na końcu mają się dołączyć uwagi o jego akademieznem zachowaniu się.

§. 40.

Zaświadczenia egzaminowe i absolutoria, ostatecznie podług formularza dla zaświadczeń uniwersyteckich, wraz z wyż namienionem ministeryalnym rozporządzeniem wydanego, mają w łacińskim języku być wydawane.

§. 41.

Rok szkolny zaczyna się na przyszłość na c. k. akademii prawniczej z dniem 1. Października i trwa aż do ostatniego Lipca każdego roku. Pierwsze półrocze trwa do końca Lutego, drugie poczyna się z 8. Marca.

Za dzień feryalny, oznacza się Czwartek. Co do kościelnych dni feryalnych, stosować się winno do istniejących ustaw lub aż do dalszych rozporządzeń, do dotychczasowego zwyczaju.

Thun m. p

§. 37.

Kein Studirender darf unter Dafürhaftung der Professoren zu einer Prüfung zugelassen werden, bevor er sich über das bezahlte Unterrichtsgeld oder über die erhaltene Befreiung bei dem betreffenden Professor ausgewiesen hat.

Die Professoren haben bei Vornahme der Prüfungen, der Director aber bei Einhändigung der Zeugnisse an die Studirenden die Nummer und das Datum der Quittungen über das bezahlte Unterrichtsgeld in ihren Katalogen vorzumerken.

§. 38.

Bei dem Abgange eines Studirenden von der Akademie ist ihm von dem Director ein Absolutorium über die daselbst zurückgelegten Studien in analoger Anwendung des Ministerial-Erlasses vom 10. März 1850 (Reichs-Gesetzblatt, Stück XXXIII., Nr. 117) über die Universitätszeugnisse auszustellen.

§. 39.

Aus diesem Absolutorium muss zu entnehmen seyn, welchen Studien der Studirende in jedem Semester insbesondere obgelegen, mit welchem Erfolge er den Prüfungen sich unterzogen und wie viele Semester er an der Akademie mit der Wirkung zugebracht, dass ihm dieselben in seine Studienzeit eingerechnet werden können.

Am Schlusse sind die Bemerkungen über sein akademisches Verhalten beizufügen.

§. 40.

Die Prüfungszeugnisse und Absolutorien, die letzteren nach dem mit obigem Ministerial-Erlasse hinausgegebenen Formulare für Universitätszeugnisse sind in luteinischer Sprache auszustellen.

§. 41.

Das Studienjahr beginnt an der k. k. Rechtsakademie in Zukunft mit dem 1. October und dauert bis letzten Juli eines jeden Jahres. Das erste Semester dauert bis Ende Februar, das zweite Semester beginnt mit dem 8. März.

Als wochentlicher Ferialtag wird der Donnerstag erklärt. Rücksichtlich der kirchlichen Ferialtage ist sich an die bestehenden Gesetze oder bis auf weitere Anordnungen an die bisherige Uebung zu halten.

Thun m. p.

CHAPTER I
THE EARLY HISTORY OF THE UNITED STATES

THE EARLY HISTORY OF THE UNITED STATES

THE EARLY HISTORY OF THE UNITED STATES

THE EARLY HISTORY OF THE UNITED STATES

THE EARLY HISTORY OF THE UNITED STATES

THE EARLY HISTORY OF THE UNITED STATES

THE EARLY HISTORY OF THE UNITED STATES

THE EARLY HISTORY OF THE UNITED STATES

THE EARLY HISTORY OF THE UNITED STATES

Prace naukowe

Prace naukowe

Prace naukowe

Prace naukowe

Prace naukowe

388

Prace naukowe

Prace naukowe

Prace naukowe

Prace naukowe

Prace naukowe

Prace naukowe

Prace naukowe

Prace naukowe

Prace naukowe